

DIRVA

THE FIELD

Nr. 10

Vasario-February 5, 1959

Cleveland, Ohio

AR AMERIKIEČIAI PASIRUOŠĘ MIRTI DĖL BERLYNO?

Vastybės sekretorius Dulles sako, kad padėtis yra labai komplikauta ir kad reikia pasiruošti daugeliui atsitiktinumų.

1939 metais hitleriniai ginklais žvangino Lenkijos pasienyje. Vienas Paryžiaus laikraštis tada paklausė, ar prancūzai pasiruošę mirti dėl Dancigo?

Šį kartą Le Figaro korespondentas Amerikoje apklausė eilę žymių amerikiečių laikraštinių ir politikų, kuriuos jis sutiko Washingtone, statydamas klausimą: "Ar amerikiečiai pasiruošę mirti dėl Berlyno?"

Jis rašo, kad radęs tik keletą pasiruošusių, bet labai daug nesiruošiančių dėl Berlyno karių. Prisibijoma, kad tokią nuomonę bus išsivežęs ir Mikojanas, kas leis sovietams dar toliau ei-

ti vedant karo šantažą, tvirtai įsitikinęs, kad Amerika nestos į karą.

Valstybės sekretorius Dulles, išvykdamas savaitę laiko į Europą, kur su sąjungininkais tarsis Vokietijos ir Europos saugumo klausimu, žurnalistas pareiškė, kad jis vyksta Europon todėl, kad padėtis yra labai komplikauta ir reikia pasiruošti daugeliui atsitiktinumų. Jis pastebėjo, kad asmeniškai besikalbant galima daugiau pasiekti, negu tik diplomatinė korespondencija.

Dulles lankysis Londone, Paryžiuje ir Bonnoje, kur kalbės su britų, prancūzų

ir vokiečių vyriausybėmis, o taip pat gal susitiks ir su sovietais.

Sakoma, kad Dulles ruošiasi Maskvai padaryti pasiūlymą dėl Vokietijos. Vienas iš pasiūlymų būtų, kad visos kariuomenės, sąjungininkų ir sovietų, atitrauktų iš Berlyno ir stovėtų vieni nuo kitų ne arčiau kaip per 800 km.

Europoje Dulles noris patirti ir apsvarstyti europiečių reakciją į Sovietų reikalavimus Vokietijos atlikti ir aptarti galimus pasitarimus su Sovietų Sąjunga.

POPULIARUMO RUNGTYNES

Kai kurie laikraščiai, propagandos ar pramogos sumetimais, rengia asmenų populiarumo rungtynes: ragina skaitytojus balsuoti, ką jie laiko labiausiai žinomu, pasižymėjusiu. Tokias populiarumo rungtynes surengė ir Italijos komunistinis laikraštis IL PAESE. Redakcija labai nustebė, kai to laikraščio skaitytojų tarpe populiariausia asmenybė pasirodė esanti... Marylin Monroe, o Chruščiovas atsidūrė tik trečiojoje vietoje. Be to, tarp populiarių asmenybių pasirodė dar du amerikiečiai: dainininkas Perry Como ketvirtojoje vietoje ir... prezidentas Eisenhoweris šeštojo.

Sako, kad po to redakcija nebemananti daugiau rengti populiarumo rungtynių.

LAIKRAŠČIO STREIKO PASEKOS

Kai dėl išvežtųjų New Yorke 19 dienų nebuvo laikraščių, pastebėta, kad:

1) Mieste sumažėjo šiukšlių: šiukšlininkai jų kasdien besurinkdavo apie 10,000 tonų vietoj 12,500; 2) Miesto taryboje beveik šimtu procentų sumažėjo prakalbos, vieši tyrinėjimai ir delegacijos pas mayorą — dalykai, kurie esti labiau skiriami jamžinti spaudoje, negu miesto analuose.

Bostone įrengti Tautinės Sąjungos namai neturi sau lygių lietuvišku meniškumu ir originalumu. Nuotraukoje naujoji skyriaus valdyba. Iš kairės: A. Andriulionis, E. Čibas, V. Vakauzas, pirm. J. Vaičaitis, J. Dačys, A. Vilėniskis ir R. Gasiūnas.

Life redakcija aiškinasi dėl Vilniaus

Ir traukiasi nuo 'vieningos nedalomos Rusijos' tezės

LIFE Redakcija, matyt, gavo nemažą kritikuojančių laišku dėl gruodžio 15 dienos vedamojo straipsnio, kuriame, tarp ko kita, buvo siūlyama atiduoti Lenkijai Vilnių ir Lvovą, kad Lenkija atiduotų Vokietijai Stetiną. I LNT pirmininko laišką, skelbta Dirvoje, Redakcija pradžioje atsakė, kad laiškas tuo reikalu bus spausdinami sausio 7 ar 12 dienos numerįje. Tačiau tie numeriai išėjo be laišku apie tą straipsnį, ir iš viso joks laiškas dėl to vedamojo LIFE laišku skyriuje nepasirodė. Tai yra labai retas atsitiktinumas, kad tai yra išimtis šio žurnalo tradicijose. Ar tos išimties priežastis buvo laišku turinys, ar kas kita — tegalime spėlioti.

Tačiau LNT pirmininkas sausio mėn. gale gavo kitą laišką iš LIFE Redakcijos, kurio vertimą, dėl jo svarbumo, čia ištiesai paduodame:

"Ačiū už Jūsų laišką LIFE redakcijai dėl mūsų gruodžio 15 d. vedamojo straipsnio "Berlyno proga". Sutinkate ar nesutinkate su mūsų vedamųjų puslapyje dėstomomis mintimis, redaktoriai visticke įvertina Jūsų pažiūras, tik apgailestauja, kad negalėjome šio vedamojo paskatintosios gyvos korespondencijos paskelbti savo laišku skyriuje.

Vilnių ir Lvovą mes paminėjome kaip Lenkijos miestus dėl to, kad J. V. pripažino 1923 metų kovo 23 dienos Ambasadorių Konferencijos padarytus nutarimus. Kaip žinote, ši konferencija Sąjungininkų Valstybių vardu priskyrė Vilnių Lenkijai ir pripažino visas tada buvusias Lenkijos šiaurines, rytines ir pietrytines sienas. To pasekoje visi ankstesni patvarkymai Rytinės Galicijos reikalu buvo atšaukti ir provincija, drauge su Lvovu, tapo Lenkijos dalimi. Mes žinome, kad Vilniaus ir Lvovo klausimai niekad nebuvo visiškai sutvarkyti. Jūs atsiminsit, kad Tarpautininkų Tribunolo 1931 me-

tų nutarimas parėmė Lietuvos pretenziją į Vilnių. Tačiau, rašydami savo vedamąjį mes neturėjome galvoj nei senų sunkenybių dėl sienų tarp Lietuvos ir Lenkijos, nei neramumų kupinos ukrainiečių istorijos, mūsų apibūdinimas sekė siūla praeitin tik iki dviejų tūkstančių metų. Mes suprantam Jūsų pažiūrą ir apgailestaujam, jei neišreiškėme savo minčių aiškiau.

Mūsų vedamojo tikslas buvo apsvarstyti įvairias galimybes, atsiveriančias Vakarams tolesniame santykiavime su Sovietų Sąjunga dėl Vokietijos ir Rytų Europos problemų. Vienas iš dmenų, žinoma, yra sienu klausimo išsprendimas, vpač Lenkijos sienų su Vokietija ir Sovietų Sąjunga. LIFE tikrai neturi intencijos susilpninti mūsų reikalavimus nepriklausomybės visiems dabar komunistu viešpatuojamiems Rytų Europos kraštams, įskaitant Baltijos valstybes ir Ukrainą. Betkoks planas, siekias sutvarkyti tokias dygliuotas problemas, kaip Rytų Europos sienų iškeliamosios, visada susilauks kritikos iš katros nors šalies.

Panašiai ir mūsų planas, — kuris yra tik įvairių galimybių iliustracija, ir kuris, žinoma, turėtų apimti ir tam tikras priemones, kad paliestieji žmonės būtų atsiklausti. Kaip mes rašėme savo vedamajame: "Šio plano dėmenys nėra nauji ir jie gali būti modifikuojami, bet jie yra pavyzdinis pluoštas dalykų, kuriuos J. V. turėtų būti pasirengę siūlyti; planas, galėtų sukelti vilčių Rytų Europoje, ir kuris Maskvai galėtų atrodyti keblus atvesti". Taigi mes nesijaučiame, kad mūsų vedamojo (Nukelta į 2 psl.)

PUSĖ MINUTES MALONUMO

Iš darbo laikinai atleistas darbininkas Detroite nuėjo atsiimti bedarbio pašalpos. Turėjo gauti \$49.00 už savaitę. Gauna čekį, žiūri — \$9998!

Sako, iš karto žinojęs, kad tai klaida, bet, esą "oh boy", kaip norėjosi nors akimirka tikėti, kad ne klaida. Bet suklydę tarnautojai skubiai griebė čekį iš jo rankų, nedavė nei minutės pasi-džiaugti.

NAUJAUSIOS ŽINIOS

• Lenkų rašytojas Marek Hlasko, kuris prieš metus laiko buvo pasirinkęs laisvę ir paskutiniu laiku gyveno Izraelyje, dabar pareiškė katinas grįžti į Lenkiją, nes "rašytojas apatridas yra lygus nuliui, tai niekas. Aš esu nutaręs grįžti, nežiūrint kas manęs lauktų". Lenkijos rašytojų draugijos pirmininkas Maskvoje užsistojo už Hlasko.

• Amerikos mokslininkai numato, kad 1965 metais žmogus pasieks mėnulį. Po to keliaus į kitas planetas. Už keturiasdešimt metų žmogus galės keliauti šviesos greičiu po 300,000 km. i sekundę. Tačiau manoma, kad sovietai dar šiais metais pasiųs į mėnulį raketą su žmogumi.

• Italijoje tebevyksta vyriausybės krizė. Koalicinės vyriausybės pirmininkas Fanfani, prieš savaitę atsisakė ir pasitraukė iš krikščionių demokratų partijos vadovybės. Respublikos prezidentas prašė Fanfani atsisakydinimą atsiimti.

• Ispanijoje sudaryta nauja liberalinė dešiniųjų partija, kuri yra opozicijo-

je Franco režimui. Ispanijoje įstatymai draudžia kurti politines partijas, išskyrus valdančiąją falangistų partiją. Iki šiol Franco vyriausybė viešai neregagavo į naujos partijos atsiradimą.

• Praėjusį sekmadienį Šveicarijoje vyrai balsuotojai atmetė siūlymą, kad balsavimo teisė būtų suteikta moterims. Prieš pasisakė du kartus daugiau, negu už pasiūlymą. Tai pirmas kartas Šveicarijos istorijoje, kad šis klausimas visame krašte buvo sprendžiamas balsavimo keliu.

• Iki šio laiko vis dar nepavyko surasti žmonių iš nuskendusio Atlante danų laivo, kuris susidūrė su ledo kalnu. Manoma, kad visi 85 bus žuvę audroje.

• Sovietų policija Rytų Vokietijoje sulaukė amerikiečių vilksinę iš keturių sunkvežimių su penkiais asmenimis, važiuojančius iš Berlyno į Vakarų Vokietiją. Dėl šio įvykio amerikiečių armija pareiškė sovietams protestą ir tuo reikalu vedamos derybos, kad su laikytieji asmenys ir sunkvežimiai būtų paleisti.

Dirvos nuotrauka

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone:

HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief:

Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Pablėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas:

HEnderson 1-6344. Išėina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Lašas po lašo... ir akmenį pratašo

D. A. VALĖNAS

Šiuo metu jau yra paaiškėję Vatikano įvykdyti Lietuvos Pasiuntinybės statuso pakeitimai. Lietuvos ministeris Stasys Girdvainis, be jo asmeniškios kaltės, o taip pat be Lietuvos kaltės, buvo pažemintas ir neteko turėtų privilegijų ir teisių; pati pasiuntinybė dar vargais negalais pateko į veikiančių diplomatinių įstaių 1959 m. sąrašą (Annuario Pontificio).

Pasaulis jau suspėjo pastebėti skirtumą tarp buvusio ir dabartinio popiežiaus. Šventos atminties Pijus XII, kad ir labai nepatogiu istoriniu momentu, nepabugo įspėti pasaulį ir įvertinti nacizmą bei bolševizmą. Nežiūrint keršto ir aukų, pareigos vedamas, jis atėjo į komunistų ir jo vykdytojus nuo krikščioniškos bendruomenės, ekskomunikuodamas juos kaip šėtoniškos karalijos atstovus.

Su naujuoju popiežiu, atrodo, atėjo naujos pažios ir "nauji vėjai" ne tik aplinkos gyvenime, bet lygiai ir tautų bei valstybių santykių srityje. Šimtametės valstybių santykių srityje. Šimtametės tradicijos ėmė užleisti vietą "labiau gyvenimiškom" naujom tradicijom. Tuoj po Pijaus XII mirties pasigirdo gaudų, kad bus ieškoma "modus vivendi" su bolševikiniais Lenkijos valdytojais, norint išgelbėti kas dar liko iš katalikų Bažnyčios bolševikų užimtoje srityje. Esą, dėl Vakarų neryžtumo, kito realaus kelio nebėliko.

Nežiūrint visai skirtingo tarptautinio statuso, į pirmąjį mainų objektus, atrodo, bus patekusios Lietuvos ir Lenkijos Pasiuntinybės Vatikane, kaip "neberekšmingos", "užmirštos" ir net pačių lietuvių ir lenkų nebergerbiamos.

Pasiuntinybės statuso svarstymas, bene, sąmoningai užsitęsė kol paaiškės reagasimas. Pasirodė, kad šios pasiuntinybės dar nėra nei užmirštos, nei laikomos neberekšmingomis. Jei Vakarai atvirai reikšė protestus, susirūpinimą ir apgailestavimą, tai Maskva ir Varšuva dėl pakeitimų neslepiausiai džiūgavo.

*

Labai būdingų tos Vatikano politikos teisinimų liks istorijai lietuvių spaudos puslapiuose. Bene toliausiai siekias bus "Draugo" sausio 12 d. vedamasis "Vatikanas ir Lietuva". Jame patariamai skirti Vatikano veikloje du pradus: religinį, kurį atstovauja

pats Popiežius (dieviška sritis) ir politinį, kur Popiežius per savo kongregacijas išvysto diplomatinis santykius, panašiai ir pasaulinių valstybių vienu su kitom santykiavimą (žemiška sritis).

Stebėdami istoriją, matome, kad Vatikanas yra veikęs neretai labai panašiu būdu, kaip ir kitos valstybės... Šiuo metu mums atrodo, kad toks Vatikano elgesys nesuderinamas su Bažnyčios skelbiama idealais. Tačiau... "ir tokiems veiksmams, kur popiežiaus "dešinė tyčia nežino ką daro kairė" surastas "istorinis", — oportunistinis patėisinimas.

*

Kažin kodėl vis pabrėžiama, kad Lietuvos Pasiuntinybės prie Vatikano veikimas priklauso vien Vatikano malonės. Kiekvienu atveju Vatikanas galės tą malonę sumažinti ir visai atimti.

Mano supratimu, jei į Vatikaną žiūrėtume tik kaip į paprastą "žemišką" valstybę, o į jos galvą — tik kaip į paprastą valstybės valdovą, karalių ar diktatorių, tai kalbos apie malonę būtų pagrįstos. Tačiau ne tik mes lietuviai, bet ir beveik visos kultūringasis pasaulis Popiežių pripažįsta aukščiausiu moraliniu autoritetu žemėje. Tad suprantama, kad pirmoje eilėje iš Popiežiaus laukiama teisybės ir teisingų veiksmų pavyzdžio, nes tam jis labiausiai yra įsipareigojęs ir, negriaudamas Bažnyčios pagrindų, kitaip elgtis negali. Jei Vatikanas, kaip ir kitos valstybės, turi formatinę teisę uždaryti akredituotą pasiuntinybę ar sumažinti atstovo teises, tai moralinė pareiga niekada Popiežiaus neatleis nuo teisybės įgyvendimo ar jos palaikymo tokią formalinę teisę vykdančiam.

VINGIAI IR PERSPEKTYVOS

J. P. P.

Maršalo Malinovskio kalba Maskvoje tebesėdžiaujančiam komunistų partijos kongresui sukėlė didelio optimizmo. Malinovskis "Urbi et orbi" paskelbė, kad sovietų raketos su hidrogeniniais užtaisais dabar galinčios "tiksliai kliudyti kiekvieną žemės tašką". Jo žodžiais, užjūriuose nuolat esą giriamasi, kad JAV laivynas galės pažeisti bet kurią sovietinių pakrančių vietą, tačiau tuo tik esąs bandomas nuslėpti JAV pakrančių pažeidžiamumą. "Jūsų rankos per trumpas, džentelmenai!" šūktelėjo Malinovskis, tuo duodamas ženklą aplodismentų bangai.

Prieš jaudinantis dėl sovietų pasigyrimų, atsimintina reali būklė:

JAV centrai nuo Sovietijos yra už 5,000 mylių, tad tas "tikslumas" nėra jau taip lengvai pasiekiamas. Rusų bombonešiams atskristi į JAV teritoriją reikia 7 valandų. Tolimų distancijų raketos bus paruoštos šiais metais.

Amerikinės bazės užjūriuose tankiu žiedu supa visą Sovietiją, amerikiniai bombonešiai patruliuoja jos pasieniuose. Trumpų distancijų — bus paruoštos naudojimui šį birželį. Kalbant apie "tikslumą", prisimintina dar erdvės ži-

Visiems geros valios žmonėms, o tuo labiau Vatikaniui, yra žinoma, kas atsitiko su Lietuva: kraštui ir jo žmonėms padaryta ir tebedaroma. Danguis keršto šaukiantį skriauda ir neteisybė Tūkstančių tūkstančiai žuvo, kentėjo ir tebekentė už žmoniškumą, tikėjimą, — už teisybę. Jie ejo ir eina į mirtį, į kančią, žinodami, kad žmoniškasis — laisvasis pasaulis smerkia jų budelius ir jiems atnešta neteisybę.

Ir dabar, po tiek kančios metų, pati svarbiausia pavergtųjų vilties priežastis tebėra ne saujelės jų laisvų tautiečių veikimas ir ne jų pačių jėgos, bet Vakarų pasaulio nusistatymas ir nepripažinimas Lietuvai padaryto smurto. Tebeveikiančios Lietuvos Pasiuntinybės buvo ir tebėra akivaizdžiausi teisybės palaikymo pavyzdžiai laisvajame pasaulyje; jos taip pat yra pats ryškiausias smurto priminimas bolševikinei sąžinei.

Tat štai kodėl tiek susirūpinimo bus parodę Vakarai nelaukiai išgirdę apie ruošiamą Kalėdinę dovaną: "Vatikanas svarsto Lietuvos ir Lenkijos Pasiuntinybių pakeitimą."

Štai kodėl tokį Vatikano žygį ne vienas pavadinęs "teisybės išdavimu", nes jis naikina aukos ir kančios už teisybę prasmę, pakerta kovojančių jėgas ir stumia pasaulį į nevirtį ir... bolševizmą.

Ir skaudu, ir graudu, ir koku!

novų pastaba: rusai savo Luniku norėjo pataikyti į mėnulį, tačiau tas praskrido pro šalį tūkstančių mylių atstume. Taigi, "Planeta 10" faktiškai nebuvo laimėjimas.

Komunistinį pasaulį smarkiai sukrėtė faktas, kad Maocetungas į Maskvoje vykstantį partijos kongresą pasiuntė antros eilės delegaciją, vadovaujamą raudonosios Kinijos Nr. 3 — Čuenlai Sako, Mao norėjęs tuo parodyti, kad Chruščiovą jis laiką ideologiniu nykštuku.

Chruščiovas, kaip diplomatiniai stebėtojai sako, nori žūtūt laimėti šaltąjį karą. Nėra jokių ženklų, kad jis būtų linkęs daryti kurių nors koncesijų. Didžioji jo idėja šiuo metu: išstumti Vakarus už geležinės uždangos ir per septynerius metus pasivyti ekonomiškai JAV arba Vakarų Europą, nes abu neįmanoma.

Didysis jo rūpestis: milžiniškas kontrastas tarp sovietinės imperijos ir kaimynystėje esančios Vakarų Europos. Pavyzdžiai: plieno produkcija Vak. Europoje 97 mil. tonų per metus, Sovietijoje — 60 to. Elektros energijos Vak. Europa pagamina dvigubai daugiau, negu sovietai. Auto produkcija — 3.6 mil. vienietų Vak. Europoje, 115,000 — Rusijoje.

Chruščiovas griebėsi naujo propagandinio triuko: pažadėjo panaikinti pajamų mokesčius Sovietijoje. Faktiškai, sovietų vyriausybė, būdama faktinė visą krašto turtu savininkė, gali susi-

daryti tas pačias pajamas, m a n i puliuodama gaminių kainomis. Tad mokesčių panaikinimas Sovietijos gyventojams nieko nereikštų.

Valst. sekr. Dulles, išskrisdamas į Europą, bandysias gauti sąjungininkų pritarimą savo projektui, pagal kurį Berlynas turėtų likti demilitarizuotoje zonoje, rusų ir Vakarų įguloms atsitraukus po 400 km. į abi puses.

Iš Berlyno pranešama, kad rusai pradėję nežymaus masto Rytinio Berlyno perdavimą vokiečių komunistams ir dalinių atitraukimą iš miesto.

Tačiau tie raudonosios armijos daliniai toli neatiitraukiami: tik maždaug 10 mylių į šiaurės rytus, kur tarp Bernau ir Wanlitz ežero kuria naujas būstines.

Life aiškinasi...

(Atkelta iš 1 psl.)

pasiūlymai būtinai turi būti priimti iki smulkmenų, mes tvirtai manom, kad turi būti imtasi žygių minėtų sričių problemoms spresti".

Teko patirti, kad LNT Valdyba mano dar pareikšti savo nuomonę LIFE Redakcijai dėl jos užimtos pozicijos. Įsidėmėtina, kad Redakcija bent tiek pripažino, jog Lietuvos pretenzijas į Vilnių parėmė Tarpautinis Tribunolas, ir kad savo plano ji nesiūlo priimti "iki smulkmenų".

Idomus reiškinyks, kad LIFE Redakcija traukiasi ir nuo "vieningos-nedalomos Rusijos" tezės, sakydami nenorinti silpninti mūsų (= J. A. V.) nepriklausomybės reikalavimų visiems komunistų pavergtiems kraštams, įskaitant Baltijos valstybes ir Ukrainą.

KAŽIN AR NE GERIAU, JEI NEDARO...

Mano kaimynas ar kaimynė iš New Yorko klausė, ką daro "Altas su Vliku" dėl sovietinių muitų siuntiniams. Aš tikiuos, kad nieko nedaro ir manau, jog ir gerai, jei nedaro. Štai kodėl.

Dabartinė siuntinių siuntimo tvarka yra nustatyta jau seniai šio krašto su Sovietija sudaryta prekybinių santykių sutartim. Tvarka, žinoma, savotiška, skirtinga nuo siuntinių siuntimo tvarkos į betkokį kitą kraštą, bet ji tokia yra. Jos svarbiausias ypatinumas yra tas, kad siuntėjai čia gali apmokėti muitus. Joks kitas kraštas neapkrauna dovaninių siuntinių tokiais maitais ir kitokiais mokesčiais, kaip Sovietija. Tai yra pasipiktinimo vertas faktas. Bet dar didesnis pasipiktinimo verti faktai yra svetimų kraštų pagrobimai, nepažeidžiamos tvarkos prieš žmonių valią įvedimas, politiniai areštai, deportacijos ir visos kitos sovietinės tvarkos "grožybės".

Muitus siuntiniams nustatyti, didinti, mažinti ar panaikinti turi valią maskvinė valdžia. "Ką nors daryti" tuo reikalauja reikštų — kreiptis į tą valdžią. Nei "Altas su Vliku", nei kas kitas iš mūsų neturi ir, be rods dar nesirengia užmegsti santykius, kurie sudarytų sąlygas tartis su ja... dėl muitų. Jeigu kas nors iš mūsų būtų taręs esant tikslinga kreiptis su peticija, pav., į Mikojaną, jam čia besilankant (niekas iš lietuvių tačiau iki tokio laipsnio nusižeminti, be rods, nebando), tai peticijos (ar reikalavimo) dalykas gal visų pirma būtų Lietuvos laisvė, o ne muitai...

Šio krašto valdžią prašyti, kad ji išsiderėtų iš Sovietijos muitų palengvinimo siuntiniams, irgi vargu ar tinka. Už geras nuolaidas iš šio krašto pusės Sovietijai gal ir sutiktų sumažinti ar panaikinti tuos muitus ir kitus mokesčius, bet nejaugi mes tuo sumetimų prašytumėm šio krašto valdžią, kad ji Sovietijai dar toliau nuolaidžiautų? Ir argi, jei jau prašytumėm šio krašto valdžią derėtis su Sovietija mūsų reikalu — argi neturėtų būti ir čia būti pirmoj vietoj Lietuvos laisvė, o ne siuntinių muitai?

V. R., New York

NESUTINKU

Naujoji DIRVA puikiai atrodo. Pasididžiudamas ją rodau amerikiečiams draugams. Nuotraukos puikiai reproduktuojamos.

Nesutinku su vieno DIRVOS skaitytojo pareiškimu, kuriame jis grąšina atsiskųsias į DIRVOS, jei ji pradės dėti per daug nuotraukų iš lietuvių gyvenimo.

Mano nuomone, nuotraukos, kurios vaizduoja privatų mūsų tautiečių gyvenimą (vestuves, krikštynas, eko nomenius laimėjimus), gali laikraštį tik praturtinti ir padaryti populiareniu.

Lietuviškoji šeima Amerikoje nėra jau tokia didelė. Daugumoje atvejų lietuviai, gyveną vienoje kolonijoje, turi draugų, giminių bei pažįstamų kitose kolonijose. Apie juos išgirsti visad malonu. Ypač jei dar pridedama jų nuotrauka vienokioje ar kitokioje situacijoje. Juk politika ir polemika kartais gali ir nusibosti...

P. Jasiukonis, New Haven

you'll love

DANA

the QUALITY beverage

FIVE DELICIOUS FLAVORS

ROOT BEER
GINGER ALE
GRAPE
CHERRY
ORANGE

in TALL 12 oz. bottles

BOTTLED BY THE CLEVELAND **Coca-Cola** BOTTLING COMPANY

TRUMPIAUSIU KELIU — IS LONDONO Į LIETUVĄ — SIUNČIAME GERYBIŲ SIUNTINIUS.

Talkos Prekybos Bendrovė garantuoja, kad per ją siunčiami siuntiniai pasiekia adresatą.

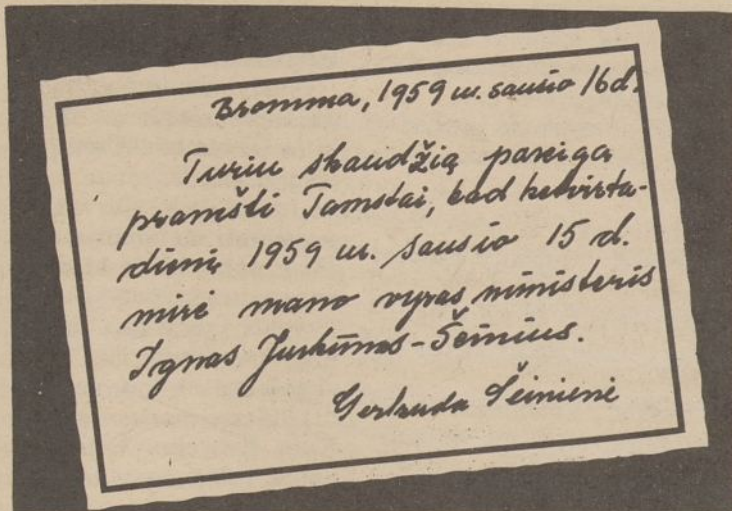
Talkos Prekybos Bendrovės sandėlyje yra sukrautos tinkamiausios siuntimui gėrybės: avalynė, vaistai, maisto produktai, laikrodžiai, įvairios medžiagos, foto aparatai, gatavi rūbai ir kitos gėrybės.

Siunčiamų prekių kainoraščius ir visais kitais siuntinių reikalais rašykite:

TALKA PREKYBOS BENDROVĖ,
1, LADBROKE GARDENS,
LONDON, W. 11,
GREAT BRITAIN.

Ignas Šeinius iki mirties kovojo dėl Lietuvos laisvės

Jis ilsisi su maža Lietuvos vėliava, dengiančia jo širdį...

Kaip jau Dirvoje pranešėme, sausio 15 d. Stockholme, švedijoje, mirė rašytojas — diplomatas Ignas Jurkūnas-Šeinius, eidamas 70 metus.

Velionis, gimęs 1889 m. Šeiniūnų kaime, Ukmergės apskr., iš pat vaikystės skaudžiai atjautė carinės Rusijos Lietuvai daromą skriaudą, savy brandindamas gilų prisirišimą ir meilę tėvynei.

Dar neseniai, visai prieš mirtį, Ignas Šeinius taip pasakojė apie tuos pirmosios vaikystės prisiminimus:

"Aš prisimenu, mažas būdamas, kiek mane domino tos visos mažos knygutės, brošiūros, kurias gaudavau iš savo dėdžio. Mano pirmas, pats pirmutinis raštas, kurį aš skaičiau, tai buvo Kražių skerdynės. Tą raštą aš skaičiau kartą po karto. Antras raštas, žymiai storesnis, tai buvo Maironio Lietuvos kunigaikštijos istorija. Tie du raštai paliko man neišdildomų įspūdžių. Tie raštai, galiausiai pasididžiui, sudarė man gyvenimo ir mano veiklos pagrindą".

Ignas Šeinius mokėsi Sauslės kursuose Kaune ir istorijos filosofijos fakultete Maskvos universitete. Jau 1915 m. jis įsitraukia į lietuvių visuomeninę veiklą. Atvykęs į Stockholmą, kaip lietuvių centrinio komiteto ano karo nukentėjusiems lietuviams remti atstovas, 1917 m. jis išleido pirmą

savo knygą švedų kalba "Lietuvių kultūra". Šios knygos, o kartu ir daugelio kitų švedų kalba jo parašytų veikalų tikslas buvo parodyti skandinavams, kad lietuviai, kaip ir kitos senos istorinės ir garbingos tautos, yra vertos gyventi laisvai.

Lietuvių literatūroje velionis pradėjo reikštis dar prieš pirmąjį pasaulinį karą apysakų rinkiniais: Nakties žiburiai, Bangos siaučia, Vasaros vaisės ir 1912 m. išleistu romanu Kuprelis. Ir visos jo dėmesys kaip rašytojo buvo nukreiptas į žmogaus asmeninius pergyvenimus, į žmogaus santykius su aplinka, su gamta, į beribi žmogaus idėjų minčių pasaulį.

Lietuvai 1918 metais, atsteigus nepriklausomybei, Ignas Šeinius bematant įsijungia į Lietuvos diplomatinę tarnybą. 1919 m. jis skiriamas Lietuvos pasiuntinybės sekretoriumi Danijoje, 1921 m. Lietuvos ministrui Suomijoje, 1923 m. Lietuvos atstovų visuose trijuose Skandinavijos kraštuose su reidencija Stockholme.

Štai jo, dar visai neseniai perteikti įspūdžiai apie tuometinę savo veiklą Lietuvai:

"Rašytojai paprastai skaitomi nepaprastai žmonėmis. Bet man, dirbant diplomatinėje tarnyboje, negalima buvo išvengti praktiško darbo. Lietuvai trūko žemės ūkio mašinų, trūko mūsų pieninėms įren-

gimū. nebuvo pinigų, reikėjo gauti tiems reikmenims nusipirkti kreditų. Tokį kreditą pavyko gauti Švedijoje ir dėka to kredito, kuris viršijo 10 milijonų kronų, buvo nupirkti pirmi įrengimai mūsų pieninėms, pirmos pokarinės kuliarnosios, maunamosios mašinos, nupirkti veisliniai gyvuliai, arkliai, karvės, buliai. Tas kreditas yra nemažai prisidėjęs prie pagreitinimo Lietuvos ūkio atstatymo po pirmo karo sugriuvimo".

1934 m. pasirodo jo antras romanas "Siegfried Imerselbe atsišaukimas". Tai aštri ir negailestinga nacių idėjų satyra. 1937 m. jis išleidžia impresionistinių atsiminimų rinkinį "Tėviškės padangėje" ir apysakų knygą "Aš dar kartą grįžtu". Šalia to jis eina įvairias visuomenines pareigas. Ignas Šeinius yra dienraščio Lietuvos Aidas vyriausiasis redaktorius, Klaipėdos krašto gubernatūros kultūros reikalų patarėjas, o 1939 m. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovas Vilniuje, kur rūpinasi ir Lenkijos ir Sovietų okupuotų sričių atbėgėliais.

1940 m., Sovietams okupavus visą Lietuvą, velionis išvyksta švedijon ir tuojau griebiasi savo ginklo — plunksnos. Ir per šešias savaites sukuria romaną švedų kalba "Raudonasis tvanas", kuris sukėlė nepaprastą švedų spaudos ir skaitytojų susidomėjimą. 1941 m. "Raudonasis tvanas" pasirodo danų kalba, dar po metų suomių kalba.

"Ignas Šeinius stipriai ir dramatiškai atpašakoją skaudžią Lietuvos buitį. Šeinius perduoda lemiamų dienų įtampos atmosferą, kuri tolydžio keičiasi, plinta, tirštėja" — šitaip apie šią knygą rašė švedų spauda. "Tai krūtinės įsminganti, sukrečianti ir neapsakomai pamokanti knyga visiems, kurie nori pasiruošti kovai dėl laisvės, dėl teisybės, dėl teisės" — taip rašė danų spauda.

1942 m. Stockholme pasirodė jo kitas veikalas, pa-

Vilnius dabar: Tiltas per Neries upę ir krantinė.

vadintas "Stebuklo belaukiant" 1943 m. švedų ir suomių kalbomis "Raudonoji kelionė". Tai pusiau humoristiniai prisiminimai iš jo kelionės po Sovietų Sąjungą.

Ignas Šeinius taip pat buvo vienas redaktorių 1943 m. išleisto didoko veikalą švedų kalba apie Pabaltijo kraštus. Knygos pavadinimas: "Ir jos turi teisę gyventi".

Ignas Šeinius tai nenuilstamas kovotojas dėl savo tautos laisvės, rašytojas, humanistas. Toks velionis išliko iki pat mirties.

Šią trumpą apybraižą baigiame vilties ir padėties žodžiais, kuriuos jis prieš mirtį per Amerikos Balsą skyrė lietuviškajam jaunimui Lietuvoje:

"Aš žinau, kad mūsų okupantai daro visa, kad užskleisdu geležinę uždangą ne tik Vakaruose, bet ir mūsų istorijos pusėn. Bet mes visi žinom, kad laisvės troškimo negalima užgesinti jokiu gyvame žmoguje. Jūs labiau negalima užgesinti troškimo laisvės ugnies jaunime. Jaunimas, turėdamas šviesias akis, dega idomumu kas tikėtai stengiamas nuo jo paslėpti, užskleisti. Tas tik padidina jo susidomėjimą, jo žingeldumą. Jaunimas klausinėja savo tėvų, kaip jie gyvena, Lietuvai nepriklausomai esant, kaip tada atrodė mūsų kaimai, kaip atrodė žmonės, kokie buvo santykiai tarp žmonių, kuo žmonės gyveno, kas juos rūpino, klausia savo tėvų apie Lietuvos praeitį. Jūs žinokit, kad visas pasaulis seka jūsų padėti, gyvena jūsų viltimis. Mes visi laukiame

valandos ir dienos, kada mes vėl laisvai galėsime atsikvėpti ir iš naujo kurti laisvą Nepriklausomą Lietuvą. Jūs jaunuoliai, jūs

jaunimas, berniukai ir mergaitės, esate laukiamos Lietuvos pagrindas, žiūrėkit, kad tas pagrindas būtų tvirtas!" (ab)

PASKUTINĖS RAŠYTOJO IGNO ŠEINIAUS DIENOS

Rašytojo ir diplomato Igno Šeinaus netekimas nekainuojamas nuostolis. Vargu greit tolygaus ir silauksime, kuris savoj Tėvynėj ir Skandinavų kraštuose lygiai stipriai būtų įleides šaknis ir visą gyvenimą taip rūpestingai tarnautų Lietuvos interesams.

Apie velionies paskutines gyvenimo dienas žinių mums parūpino Dirvos bičiulis Vl. Žilinskas, atsiuntęs Igno Šeinaus sūnaus Irvio laiško ištraukas, kuriose sakoma:

"Kaip žinia, tėvas dirbo Kooperatyvų Sąjungos bibliotekoje. Ir dirbo iki paskutinės savo dienos. 1949 metais jis buvo parašęs švedijos kooperacijai knygą 'Kelionė per talkos švediją'.

Vėlesniais metais jis yra parašęs eilę novelių. Prieš mirdamas tėvas rašė ir tvarkė novelių rinkinį 'Vyskupas ir velnias'. (Kaip žinia, šio vardo novelė, per eilę numerių spausdinta Dirvoje, buvo susilaukusi labai didelio dėmesio. Red.). Jis, deš, nebesuspėjo pabaigti savo šios paskutinės knygos, kuris jį itin džiugino. Mes vis tik tikimės, kad su lietuvių pagalba, tą knygą bus galima užbaigti.

1958 metų vėly rudenį tėvas pradėjo jausti nuovargį. Tačiau dar spalio mėnesį, kai jis su motina

lankė mane ir mano šeimą Sundsvallyje, jis ėjo kelis kartus uogauti, buvo linksmas ir gerai nusiteikęs. Tai buvo gražios praėjusio rudens dienos.

Per Kalėdų ir Naujųjų Metų šventes mano dvylikos metų sūnus Jan-Irvis, vyriausias iš mano keturių vaikų, lankė senelį. Tas mano sūnus yra paveldėjęs labai daug senelio charakterio ir nuotaikų bruožų.

Sausio 14 d., vakare, kalbėjau su tėvu telefonu. Tai buvo linksmas pokalbis, ir aš galėjau jį nudžiuginti naujiena, kad buvau pakeltas į apygardos teismo esesorius. Bet į parytį, sausio 15 d., jis jau užmigo amžinai. Ir, anot daktaro, tai buvo širdies smūgis.

Laidotuvės įvyko sausio mėn. 26 d. Katafalkas buvo dekoruotas Lietuvos vėliava. Karstas buvo apdengtas gelėmis, sudarytomis iš lietuvių tautinių spalvų. Ir tėvas ilsisi su maža Lietuvos vėliava, dengiančia jo širdį..."

• Genevoje pabėgėlių reikalams įstaiga praneša, kad šiais metais bus padidintos pastangos įkurdinti tuos pabėgėlius, kurie tebegyvena centruose.

SEDA

Iš Mariaus Katiliškio knygos
'Išėjusiems negrįžti'

— Labai puiki? Atsiprašau — aš būsiu nenugirdęs?
— Nevaidink kurtinio, raštininke eilini. Ką pasakiau, tą ir girdėjai.

— Hm... Girdėjau. Bet, kad ji puiki... Tai nežinau.
— Tai ko tu daugiau nori? — kapitonas pašaušė stačiai suaugusius antakių šerius. — Mes ginkluoti ir apsikase. Visa — kas reikalinga moderniškame kare.

— Bet kur tie apkasai? Aš į juos, atleiskit man, kapitone, nemeiličiau tūpti šiuo metu.

— Vadai žino, ką daro, nebijok.

— Kad ir nebijočiau, daleiskim, bet vanduo pylimo taip sukelias. Kad tikrai, sakau, ne vietoje.

— Malūnininkai žinojo, kur upę tvenkti, ir mūsų nesiklausė, raštininke.

— Bet, kapitone, palaukite, tai mus tiesiogiai liečia. Ar nevertėtų pakilti keletą svarų dinamito ir susprogdinti pylimą, kad nusiūgtų tvenkinys. Reikia juk pramatyti atsitraukimą.

— Nesugriauk Plechavičiaus malūno, gerbiamas raštininke. Atsitraukimui yra tiltai.

— Tiltus susprogdins vokiečiai, kad jų nepasivyty. O mus taip ir paliks anoje pusėje.

Kas patikės mano tyra intencija kurioje, kaip ir pridera žemiausio laipsnio mirtingajam, prasimuša baimės ir nepasitikėjimo elementai. Kapitoniui padeda jo raštininkas. Ir taip abu jungtinėmis jėgomis mane taršo,

kad greitai laiku tik skudurai belieka. Kokis tai nelabasis mane gundo neužsileisti ir laimę bandyti kitoje srityje. Ji man prielankesnė. Dėmesys krypta į mergaitę, kurios kol kas nepasidalina mano vyresni kolegos. Norėtų ir kapitonas ir meilytų jo raštininkas. Bet jie abu nepalieja lašo, ir su pirštu girdyti nereikia. Aš vis pataikau po pilnesni kaušeliu pripilti ir dažniau paraginti. Ir daviniai veikiai pasirodo.

Kapitonas, kad ir garsus gėrikas, sumosuoja rankomis, galvą padeda ant stalo briaunos ir sumurma kažką, maždaug: — pasiuskit, atšikabinkit nuo manęs. Aš jau pavargau. Antrojo kapituliacija visai čia pat. Jis norėtų ir apsikabinti ir tą ir kitą. Liežuviu jis jau nebeapverčia, grabinėja kaip medinėmis rankomis ir beveik nieko nebeemato. Siekia ir vis po šali, vis ne į tą vietą pataiko. Mergaitė sėdi ant mano kelių ir laikosi nepalvingamui narsumui. Ji rūko cigaretes ir maukia iš kaušelio. nedarydama pertraukos, ir nerodo jokių nuovargio žymių. Štai, ką reiškia jaunystė, mano mieli! Varžovas dar varto baltas akis ir paskutinėmis sutelktomis pastangomis užknarkia, lvg smaigiamas už gerklės. Ir nurimsta. Likę vieni du, it našlaičiai, šnekučiuojamės draugiškiausiai, sukritę ant lovelės, ir įvairiai trumpiname laiką. Nekiek tos nakties ir beliko. Kol kas svarbiausia neprisiminti, kad išauš diena. Nauja, neišiki kareivio diena. Gal ji paskutinė? Gal ji mus papurtys ir patrankys?

Tik tik žvnu dienele. ir per naktį akiu nesudėjusiam būtų pats saldžiausias miegas. Bet karo įstatymai žiaurūs ir negailestingi atskiram individui. Turiu eiti, nes to reikalauja kuopos vadas. Kad ir kaip gailėdamasis palikti mergaitę, kad ir kaip nenorėdamas ir bijodamas, eini per tą apkalbėtą tiltą ir atsiduri antroje pusėje. Medžiai baigia nubarstyti lapus, ir likusieji neiudėdami kabo traškioje ryto tyloje. Ji man taip pasirodė apgaulinga, tokia netikra, kad ne nenusėbau, išgirdęs pirmuosius šūvius. Juos sekė visa eilė kitų, iki susilieto vienan ir ištisinin tratėjiman. Šaudė visai čia pat, už anų trobelių ir

daržų, pleškino visu ruožu, pradedant užmiesčio ežerėliu ir nusitraukiant į vakarus. Ir iš toliau davė taipogis, nes kulkos žvimbavo, ir aš turėjau slėptis už trobų ir dairytis, kas čia bus toliau.

Tuo metu ir sunkieji ginklai orabilo. Kanuolės vertė ugnį glėbiais. Troškiais parako dūmais padvisio oras. Pamačiau tik, kaip surūko trobos žukuras ir plėšiantis trenksmas permušė mane ant žemės. Ne tiek to trenksmo ir sukulto vėjo, kiek instinkto ir nuojautos, kad reikia kristi ir ieškoti priedangos. Jau spėjau suvokti, kad duslieji iš mūsų pačių pabūklų, plėšiantieji ir debesimis dulkių ir stulpais žemių pakyla — atskrendantieji iš kitur. Ir metaliniai, lvg iš geležinės statinės išseinantieji. Jie iš tena, iš rusiškųjų tankų. Ir jie netoli.

Jie nebetoli.

Niekaip nebegalėjau prisiminti, kokių įsakymu buvau pasiūstas į kuopą. Ką aš ten turėjau atlikti? Rytmetinių žinučių ar naujo sąrašo? Ir kur apsikasusi mūšiskė kuopa? Nuo namo prie namo, su perbėgimais, su pakritimais, nusidaužiant kelius ir alkūnes, slinkau tolyn. šautuvą laikydamas parengtyje. Tie judesiai man pačiam vienu metu pasirodė juokingi ir šautuvus po pažastim, lvg selinčiau prie burbuliuojančių tetervinių tyrelio kemsnyuose. Burna išdžiūvo, nugara garavo. Susiradau aprintą cigaretę ir užsidegiau, prigulęs saugesnėje vietoje.

Kad neatsilaikysim, jau kažkodėl iš karto aišku. Ar tai mano tokia pagiriojanti nuotaika? O pekla įsivirė vis diidėjančiu smarkumu. Trobų langai žvangėjo, rekošėtuojančios kulkos nuo grindinio akmenų spygavo ir zvembė. Kad tankai nebetoli. mane įtikino nauji sprogimai, išsiskiria iš viso triukšmo. Tai panzerfaustų darbas, sprogdinas rusiškasis mašinas. Vyrams neseniai buvo išduoti tie velniški buožgalviai ir supažindinta su jų veikimu. Jie veikė įspūdingai.

(Bus daugiau)

Bridgeporto (Chicagoje) Moksleivių Tautinio ansamblio kanklininkės, su muziko Balio Pakšto suprojektuotomis kanklėmis. Vidury — kanklininkių vadovė Anelė Kirvaitytė.

Jų rankose muzika gyva

Chicago lietuvų jaunimo (ir „nepasenusio“ senimo) tarpe populiariausias žmogus yra muzikas Balys Pakštas. Per aštuoneris metus šokančioje Chicago višumėnėje B. Pakšto pramoginės muzikos kapela prisirgino daugybę savo gerbėjų ir bičiulių. Net ir kraštutiniškiausiai nusiteikusių jaunimo dalis, kurios į lietuviškus parengimus nepatraukia nei iškilmingos progos, nei aukšto lygio programos, ateina į pramogą, jeigu šokiama groja Balio Pakšto kapela.

— Balio Pakšto rankose muzika kažkaip pasidaro gyva, — bando jo pasisekimo priežastį nusakyti kapelos solistas ir pianistas Vytautas Rusteikis. Prieš porą minučių romantiškai apšviestoje B. Pakšto svetainės salėje tango ritme besisukančių šokėjų paširdes kuteno jo švelnus lyriškas balsas:

Kaip uosto žiburiai
Jūreivį jūroje vilioja,
Taip tyliai ir švelniai
Vilioji tu mane...

— Mano nelaimė yra tai, kad man duoną reikia uždirbti kitu darbu, ne muzika. Taigi aš ir stengiuosi, nors kiek galėdamas, savo darbą su muzika sujungti — pasakoja kapelos vadovas B. Pakštas, kurio svetainėje šeštadieniais ir sekmadienį vakarais vyksta šokiai. — Noriu pas save įvesti tradicinius lietuviškus „faifoklokus“.

B. Pakštas, jo paties žodžiais, Lietuvoje buvo „devyni muzikos amatai“: Vilniaus Filharmonijos Tautinio ansamblio koncertmeisteris, įvairių klubų muzikantas ir solistas (operos klube). Jis vadovavo lietuvių Tautiniam ansambliui Wiesbadene, Vokietijoje. Drauge su muz. Antanu Skriduliu jie suorganizavo ir gana gausų Moksleivių Tautinį Ansamblių Bridgeporto lietuviškoje kolonijoje, Chicagoje. To ansamblio kanklininkės ir šiandien tebegroja B. Pakšto sukonstruotomis ir Vokietijoje gaminamomis kanklėmis.

Dabartiniu metu savo kapeloje B. Pakštas groja saksofonu ir smuiku.

— Smuikas — labai mielas instrumentas. Tačiau maloniausia man būtų groti Sekminių rageliu. Juo grojant, atsiveria visa mano „muzikantiška siela“, — juokauja B. Pakštas.

— O kas tai per instrumentas? — klausia.

— Didelis smūgis mūsų kapelai buvo tikrai gabaus ir talentingo bei prityrusio muziko Arturo Jakavičiaus netekimas. Jis, kaip žinote, mirė staigia mirtimi prieš

mentas? — susidomiu.

— Tai tokia birbynė, su kuria Vilniaus ir kituose ansambliuose teko groti. Štai su Vincu Vaitkevičium mes tokias birbynes tremtyje, būdami Norvegijoje, patys pasidarydavome.

V. Vaitkevičius duoną pelno, dirbdamas staliumi prie įvairių statybų. B. Pakšto kapeloje jis groja klarnetu ir saksofonu.

Kapelos solistas V. Rusteikis į Pakšto kapelą įsijungė Vokietijoje, Selengensstadte. Tada grojo viončele. — Nuo to laiko kai mes aštuoniese (o tai ir buvo šios kapelos branduolys!) iš Vokietijos atvažiavome į Dayton, Ohio, teko išbandyti visokius instrumentus. Grojau trambonu, akordeonu, pianinu, o dabar tenka retkarčiais ir padainuoti. Mieliausia man, vis dėlto, violančelė.

— O štai Petras Dapkus mūsų muzikai, reikalui esant, duoda pietietiško temperamento, — A. Skridulis pristato kapelos būrininką, ritminių efektų specialistą, gimusį ir augusį Havanajoje, Kubos sostinės mieste. Tuojau susidomime, ar jis batistinis ar kastrinis, tačiau jis į politiką leistas nelinkęs.

— Jau dešimt metų, kai Havanajoje nebuvau, — pasiteisina.

— Pataikaudamas Antanui Skriduliui, nupirkau elektrinius vargonus. Tas malonumas man kainavo keturi tūkstančiai dolerių. Tačiau verta, — giriasi B. Pakštas, pamerkęs akį Skriduliui.

A. Skridulis, neseniai grįžęs iš Italijos, kur studijavo bažnytinę gregorinę muziką, dabartiniu metu dirba vargonininku vienoje Chicago katalikų parapijoje.

— Klasiškos ir rimtosios muzikos atstovai mane piauna, kad užsiiminėjau pramogine muzika. Tačiau man vistiek. Galiausiai ir taip, — aiškinasi A. Skridulis.

— Argi bažnytinę muziką visai jau ir nėra meilės motyvų? — teiraujuosi.

— Žinoma, kad yra. Bet į laikraštį jus apie tai neraišykite. Rimtieji paskui sakys: anas visai pablūdo.

Neraišysiu. Tegu sau...

— Didelis smūgis mūsų kapelai buvo tikrai gabaus ir talentingo bei prityrusio muziko Arturo Jakavičiaus netekimas. Jis, kaip žinote, mirė staigia mirtimi prieš

kokį mėnesį laiko, — skundžiasi Pakštas.

Kada salėje vėl banguoja švelni „Perlių žvejų“ melodija, pastebiu vėlonies A. Jakavičiaus jaunąją našlę, aptarnaujančią šokėjų staliukus.

— Sunku būti pajacu, kada širdis iš skausmo plyšta. Bet reikia. Ką darysi? Esu bedarbis, o čia vaikai, šeima...

... Bus kambariys pilnas rožių... — nuo scenos atplaukia švelni daina.

Tokie šeštadienio vakarai Pakšto svetainėje, 3800 S. California Ave. Romantiškoje šviesoje sukasi lietuviškas jaunimas.

Kęstas Reikalas

• West Point karo akademijos archyvuose rasta 1912 m. pabaudų dienynas, kur padarytas toks įrašas: „Eisenhoweris: karys kurį reikia nepaleisti iš akių. Visad vėluojasi. Nemoka galvos laikyti ramiai. Uniforma apgailėtina stovy, ir savo nešvarius batus slepia po lova“.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

Red. R. MIEZELIS

VIENON TĖKMĖN

Laikotarpy, kada dėl natūralių laiko slinkties priežasčių vaidiniai pradeda tolti, o žmonės nykti iš mūsų ašmenų, kada jie pradeda būti žymiai tik istorijos puslapiuos, jaunajai kartai yra ypač svarbu žiemos vakarų pašnekesius kartais nukreipti atgal į „laikus ir žmones“ — su jais užmegsti pažintis, ar jas atnaujinti.

Mums reikia turėti tikrą ir gyvą vaizdą tų laikų ir žmonių, kada Lietuva kūrė ir nepriklausoma gyveno. Įvykių ir žmonių artima pažintis ne tik daugely atvejų pravers dar ateity, bet taip pat ir parodys šandieninei studentijai kokių žmonių turėjome, koki maži ir dideli dalykai dėjosi. Atsivers pasaulis, knygos neaprašytas ir neaprašomas.

Ir svarbu ne tik išstudijuoti, bet ir intymiai pažinti — tiesiog įsimylėti (kol dar galim) — tuos laikus, kada gimė ir gyvent pradėjo modernioji Lietuvos respublika.

„100 Pavasarių“, „Keturi vėjai“, „Trečias frontas“!

Skaitymai, Aušrinė, Vainorykštė, Gaisai, Gairės, Pradai ir žygiai — tai žurnalų vardai. O kaip prasminga būtų žinoti kas ir ką juose rašė!

Binkis, Vaičiūnas, Bružas, Gira, Miškinis, ir daugelis kitų — kurie su vėjais ėjo, laikraščius leido, ir nerūpestingai gyveno.

Vėl bus gyvas Jurgis Savickis — iškilmingai valstybiniame teatre prezidentą sutikdavęs, diplomatijos

reglamentą laužęs, ir savo genijų prozai įamžinęs.

Matysim, koks iš tiesų buvo Slezevičius... Vėp Tūbelis valstybės reikalus tvarkydavo ir kaip ta minikai tardavos bausti savo neklaūžadas narius.

Nustebsim sužinoję, kaip du lenkai, Lietuvos ir Lenkijos atstovai, Tautų Sąjungoj dėl Vilniaus susikišo ir ant galo abu vien tik lenkiškai tesiginėjo. Kaip Pilsudskis ir Voldemaras, ženevoj pasižadėję taiką gyventi, pareiškė, kad jų krašto bažnyčių varpai skambins ir žmonės iš džiaugsmo giedos Te Deum. Kaip lietuviai komunistai, būdami Maskvos tarnyboj, kartais Lietuvai padėdavę. Ir taip be galo...

Dviejų kartų gyvenimai susilieja vienon tėkmėn. Žmonės nusiima prisegtas etiketes ir pasirodo, koki iš tikrųjų buvę. Įvykiai, laikai, ir žmonės, ypač tos mažos, brangios smulkmenos gal suvilios vieną kitą išėivijos studentą ton tebesitęsiančių pastangų virtinėn.

Yra dėl to labai svarbu, kad Lietuvos kūrėjų palikimas, tas „gyvas žodelis iš senųjų laikų“, neprapultų nežinioj, o, perėjęs į mus, lyg sėkla dirvoj, suteiktų naujos gyvybės įstangiam mūsų samonėjimui. S. (Iš biuletenio New Yorko Santara Nr. 3).

• Santaros šviesos Federacija. Kudirkos metų proga, yra surinkusi kultūrinės, ekonominės ir politinės teorijos studijų bei istorinių analizų rinkinį *Lietuviškasis liberalizmas*, kuriame visapusiškai atskleidžiama lietuvių liberalinio judėjimo evoliucija nuo Kudirkos laikų ligi šiandien ir dabartinių liberalų galvojimai apie laisvės problemas. Knygoje bendradarbiauja Vytautas Doniela, Karolis Drunga, dr. Juozas Girnius, prof. Algirdas Greimas, Algimantas Gureckas, Jurgis Jakš-Tyris, Vytautas Kavolis, dr. Julius Kaupas, Vincas Rastenis, Rimvydas Šilbajoris ir Vincas Trumpa. Dail. Algimantas Kurauskas paruošė skoningą viršelį, ir knyga jau yra atiduota spausdėvėn.

• Tuojau po Naujųjų Metų rytinių pakraščių studentija susirinko Bostono santariečių surengtoje žiemos stovykloje Laconijoje, New Hampshire. Ten teko džiaugtis ne vien sniegu, bet ir įdomiomis Aliuko Iljasevičiaus (Detroitas) ir Dominiko Nargelės (New Yorkas) paskaitomis. Dienos stovykloje bėgo taip greitai ir nepastebėta, kaip reikėjo atsiveikinti su suvažiavusiais kolegomis ir Baltaisiais kalnais, kurie dalyviams prisiminimui paliko aplamdytus kaulus. Žiemos stovykloje buvo 40 dalyvių iš Naujosios Anglijos, New Yorko, Chicago, Los Angeles ir Kanados.

• Santaros skyrių veikla žengiant į Naujuosius 1959-sius Metus gražiai vystosi. Lietuvių visuomenė New York, Bostone ir Chicagoje pasitiko Naujus Metus Santaros ruošiuose baliuose. New Yorko Naujų Metų sutikimas, surengtas su šviesa gražiam Sheraton McAlpin viešbutyje, sutraukė daugiau kaip 20 svečių. Kalbas pasakė vicekonsulas Anicetas Simutis ir inž. Jurgis Valaitis. Bostono Naujųjų Metų balius ruoštas su Sporto Klubu

(Nukelta į 5 psl.)

Santariečių studijų dienų literatūrinėje popietėje dalyvavo rašytojas Marius Katiliškis, kurio neseniai pasirodžiusios knygos „Išėjusiems negrįžti“ ištrauka spausdiname atkarpoje. Nuotraukoje jis matomas besikalbantis su stud. A. Iljasevičiumi ir dail. Juozu Pivorūnu.

Dirvos nuotrauka

Iš ugnies katilų pas Stroh's

išeina Amerikos gaiviausias alus!

Mes verdame Stroh's dėl skonio. Jis verdamas prie 200°C. Tokia stipri kaitra išgauna geriausią skonį iš geriausių produktų... suteikia puikų atsigaivinimą, kurio nerasite jokiam kitame Amerikos aluje. Palandykite vienintelį Amerikoje ugnimi virtą alų šiandieną, ir jūs pasakysite, kad tai maloniausias, švelniausias alus, kokį esate bet kada ragavę!

Jums patiks

Stroh's

šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

GERESNI NAMŲ STATYTOJAI

VISUOMET ĮSTATO

MONCRIEF šildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

Fantastiškiausi karo uždaviniai

Neįsileiskit į istorijas su moterimis...

Mano naujieji draugai priklausė baterijai, kuri bandė naujus minosvaidžius. Jie dar tebebuvo slapsti, bet sužinojau visa, kas reikia.

Grįžau į pensiją. Nusipirkęs miesto planą, susižymėjau priešlėktuvinių patrankų pozicijas (koks kvailys dar tada buvau!). Įgūlių dydį, komendanto pavardę ir panašius dalykus buvau sužinojęs jau anksčiau. Kiekvienas olandas tai žinojo. Vidudienį mano pranešimas buvo paruoštas. Užšifravau jį. Kodą laikiau atmintyje.

Iš netoli esančio priešo krašto pranešimus geriausia perduoti tarp 15 ir 17 valandos. Tada yra pati didžioji radijo darbymetė, ir naujai atsiradęs siųstuvas ne taip greit pastebimas. Agentas turi užtrukti su pranešimu neilgiau 4 minutes. Slaptojo siųstuvo vietą nustatyti reikia 10 minučių, ir per keturias sekėjai nedaug ką tegali padaryti. Pranešimą suformulavau galimai trumpai ir preciziškai.

Siųstuvas stovėjo ant naktinio stalelio. Virš lovos kabėjo kažkoks aliejinis pavėslas. Vienintelė kedė te-

SANTARIEČIŲ GYVENIME

(Atkelta iš 4 psl.)

Dainava turėjo apie tiek pat svečių. Meninę programą išpildė **Dalia Pareigytė** ir **Irena Nikolskytė**. Chicago Naujų Metų sutikimas irgi surengtas su šviesa, turėjo netoli 400 svečių ir tai dar nesutalpino visų norėjusių dalyvauti. Tuo pat laiku skyrių veikla nei kiek nepasikeitė. Atostogų proga rytinių pakraščių studentų ir filisterių skyrius vizitavo Studentų Santaros Centro Valdybos vicepirmininkai **Leonas Narbutis** (Urbana), **Aleksandras Iljasevičius** (Detroitas), ir Filisterių Santaros Centro Valdybos išdėininkas **Zenonas Rekašius**.

Clevelando skyrius suruošė Santaros studijų dienas, kuriose programą išpildė **Marius Katiliškis**, **Algimantas Mackus**, **Leonas Sabaliūnas**, **Julius Slavėnas**, **Česlovas Melsbakas**, **Vladas Eikinas**, **Vanda Gegevičiūtė** ir **Zenonas Rekašius**.

Chicago skyrius turėjo du susirinkimus. Pirmajame **Rimas Vėžys** skaitė feljetoną "Kaip tapti nekonformistu?" Feljetonas tikrai gerai parašytas ir, tikimės, išvys spaudos puslapius. Antrajame susirinkime **Vanda Gegevičiūtė** skaitė paskaitą "Liberalizmo tikslas ir metodika dvidešimto amžiuje". Prelegentė, šiuo metu studijuojanti Chicago universitete, plačiai palietė liberalizmo apybraižas, liberalizmo santykį su autoritetu ir disciplina, bei mokslų ir dvasios žmogaus liberalo analizę. Paskaita iššaukė gyvų diskusijų ir minčių pasikeitimą. Susirinkimo antroje dalyje juosta buvo perduotas Santaros Garbės Filisterio **Mariaus Katiliškio** nepaprastai įdomus žodis apie save ir jo paties įskaitytą ištrauką iš jo naujausios knygos "Išėjusiems negrįžti". Viskam pirmininkavo **Algis Juškys**, o po susirinkimo šeimyninėm vaišėm persiškelta pas **Ziną Kloviškytę**.

turėjo tris kojas, stalas suibavo. Pažvelgiau į laikrodį. Dar dešimt minučių. Jaučiausi, kaip prieš premjerą...

Perdaviau tris, keturis signalus. Atsakymas atėjo tuoj pat. Pranešimą perdaviau per 3 minutes ir 51 sekundę.

— Supratau, — atsakė Berlynas.

— Nurodymai penktą valandą ryto.

Išėjau į gatvę. Uždavinį buvau atlikęs. Truputį išgėriau, Manyje vis dar tebebuvo kažkokia įtampa. Grįžau į kambarį, užsidėjau ausines ir atsiguliau. Miegoti negalėjau. Iš salės sklido besilinksminančių balsai. Ketvirtą valandą nutilo. Man buvo likusi dar valanda, Kas ateis greičiau: atsakymas iš Berlyno ar lauko žandarmerija? Bet atėjo atsakymas:

— Tuoj pat grįžti į Berlyną.

Ten sutikau Juergenseną.

— Puiku! — pasakė jis.

— Dar šiandien pasiūsiu pranešimą į Haagą. Truputį palinksminsiu juos.

žvalgyboje tomis dienomis vyko nesibaigia posėdžiai. Karininkai svarstė vieną keisčiausių atvejų. Tūlas vokiečių viršila — lakūnas (čia vadinsiu jį Soeldneriu) buvo pašautas virš Londono. Paskutinę minutę jam pasisekė iš degančio lėktuvo išsokti. Leisdamasis parašyti, susižeidė ir buvo nugabentas į ligoninę. Ligi šios vietos — kasdienė karo istorija.

Gailestingąją seserį vokiečių lakūnui parūpino britų slaptoji tarnyba. Ji buvo agentė ir savo darbą žinojo. Lakūnas ją įsimylėjo. Jis norėjo ją vesti. Ji tiesiog neatsakė, tik pastebėjo, kad negalinti tekėti už savo tautos priešo. Viršila pasiūlė perbėgti pas anglus. Jis buvo pasiūstas į agentų mokyklą.

Po apmokymo jį atsiuntė į Berlyną. Jis turėjo vienoje elektros firmoje gauti atitinkamo aparato planus. "Royal Air Force" atskrido su dviem šimtais lėktuvų. Bomboms neplaningai krintant. Soeldneris išsoko iš Lancasterio. Šį kartą šokimas pasisekė, jis sudegino, kas nereikalinga, ir su klasotais dokumentais atvyko į firmą.

Po kelių dienų buvo įtartas ir suimtas. Tardymo metodams Soeldneris nebuvo priaugęs. Viską prisipažino. Jis buvo jaunas, simpatiškas vaikiną, gavęs

pirmojo laipsnio Geležinį Kryžių.

Jis pasisiūlė įsijungti į vokiečių žvalgybą. Išsistosomis dienomis buvo svarstoma, ar priimti pasiūlymą. Nuomonės buvo pasidalinusios. Soeldneris surakintas sėdėjo priekambaryje ir laukė savo likimo. Vienas aukštas žvalgybos karininkas — vėliau įsipainiojęs į liepos 20 įvykius ir sušaudytas — buvo itin atkakliai nusistatęs prieš Soeldnerio siuntimą į Angliją:

— Kai tik pamatys tą seriją, ir vėl suminkštės. Neapsimoka prasidėti.

Soeldneris buvo sušaudytas.

Sėdžiu traukinyje į Ispaniją. Turiu atlikti pirmąjį tikrą uždavinį. Jis juokingai lengvas.

Pagal dokumentus esu olandas. Dokumentai meistriškai pagaminti Oranienburgo koncentracijos stovykloje, specialioje SS dirbtuvėje.

Šalia manęs, ant suolo, guli siauras rudas ryšulėlis. Jis sveria apie kilogramą, yra 40x20 cm. dydžio. Jame pinigai. Tikrai! Šveicarų frankai. 250,000 frankų. Pinigai Ispanijoje turi būti perduoti patiems svarbiems asmenims, nes nesvarbūs agentai apmokami "Himlerio banknotais" — klastotais pinigais.

Tarptautinėje agentų rinkoje šveicarų frankai tuo metu buvo mėgstamiausi. Juos lengviau buvo paslėpti, negu amerikinius dolerius. Madride turėjau juos atiduoti tariamai firmai — pirmoji mano uždavinio dalis.

Iš Berlyno manęs niekas nepalydėjo. Ne vien dėlto, kad tokiais atvejais turi būti būti, aš jau nebeturėjau, kas palydi. Kelionės išvakarėse mano draugystė su Ingrida nutrūko.

Susipažinęs ją buvau teatre. Draugavome tris savaites. Atvirai kalbant, įsimylėjau.

— Ką tu veiki? — paklausė ji mane vieną dieną.

— Ginklavimosi reikalai, — atsakiau. — Nežinau, ar savo darbu turiu džiaugtis ar ne.

— Būna ir blogesnių, — atsakė.

Po to ir dažniau iškildavo tema apie mano užsiėmimą. Tylėdavau, žinoma. Bet vieną dieną būsiu per daug prasižijęs.

Vieną dieną mane pasiūkė Juergensenas.

— Neįsileisk į istorijas su moterimis! — pasakė. — Moterys agentams yra nuo-

Mirti nuteistas yra šis Pekino kalėjimo-fabriko darbininkas tempiaš šlapias kojines ant stiklinių formų. Vienintelis jo išsigelbėjimas yra kasdien viršyti aukštą išdribio normą — tuo atveju kalėjimo viršininkas gali bausmę pakeisti kalėjimu iki gyvos galvos.

Raudonosios Kinijos vaizdai

Kaliniai savo noru pasilieka kalėjime!

Kita ranka, kurią tą dieną su užsienio reikalų ministerijos leidimu paspaudžiau, priklausė ponui Cunchui. Jis jau laukė mūsų ties vartais. Pasisveikinimo arbatą geriant, jis pasakojė, kad visi kiniečiai esą įnirše ant imperialistų. 1400 vyrų ir moterų, kurie nebuvo įnirše, dabar jo valdžioje. Cun yra Pekino kalėjimo direktorius. Du trečdaliai jo kalinų yra politiniai — "kontrarevoliucionieriai", kaip jis juos vadina.

Cun kalba apie "didįjį šuolį priekin" ir produkcijos planų viršijimą. Nes kalėjimas yra fabrikas.

Tarp aukštų mūrinių sienų, kurių bokštuose išstatyti kulkosvaidžiai, tęsiasi ilgi barakai, kuriuose kali-

dai. Tai turėtų atmintinai žinoti.

Apsimečiau nesuprantas. — Aš pašviežinsiu tavo atmintį. Kur vakar buvai? Taigi. Ir išsiplepėjai, kad netrukus važiuosi į Ispaniją.

Supratau; jis turėjo sužinoti iš Ingridos. Nuėjau ir tiesiai į akis išdrožiau įtarimą.

Ji nusišypsojo. Kaip visada. Užsirūkė cigaretę. Man nesiliaujant bartis, pagaliau pasakė:

— Mes visi esame vieno-kioje ar kitokioje tarnyboje. Ar tu nepastebėjai, kad karas?

— Tai reiškia, tavo švelnumas ir bučiniai buvo karo tarnyba? O aš tikėjau...

Ji nusišypsojo. Paskutinį kartą man. Tai, ką aš buvau laikęs meile, tebuvo tik paskutinis žvalgybos patikrinimas prieš darbą. Patikrinimas, ar nesu plepus.

(Bus daugiau)

niai stovi prie mezgimo mašinų ir gamina kojines. Kalėjimo metinė produkcija 8.5 milijono porų.

Garas muša į akis, žengiant per slenkstį. Jis kyia nuo stiklinių formų, ant kurių tempiamos kojines, kad įgautu formą. Šimtas ar daugiau vyrų čia draskosi devynias valandas per dieną. Tarp mašinų eilių — kas du metrai prižiūrėtojas. Prieš penkiasdešimt metų toki prižiūrėtojai Kinijoje priklausė tai kategorijai, kuri būdavo pasmerkiamą iki trečiosios kartos. Artistai ir prostitutės — kad jie turi perminkštą širdį, teisėjai ir kalėjimų prižiūrėtojai — kad jie turi peržiurią širdį.

Mums įėjus, niekas nepakeičia galvos. Visų akys laksto aplink formas, rankos skrieja nepaprastu greičiu. Dar niekada nesu matęs taip besukbančių žmonių.

Keletas jų dirba dėl gyvybės. Bandau sekti vieną veidą, kuris lyg stalo teniso kamuoliukas šokinėja tarp stiklinių formų. Ta galva gaus šūvį į pakaušį. Prieš pusantų metų tas žmogus buvo nuteistas mirti už "kontrarevoliuciją". Jam liko gyventi dar pusę metų. Galbūt ponas Cun tą dieną mirties kandidatui suteiks malonę: kalėjimą iki gyvos galvos. Pasigailima tuo atveju, kai nuteistasis nuolat viršija aukštą darbo normą.

1950 m., vos tik Maoce-tungui paskelbus "liaudies respubliką", prasidėjo pirmoji valymo banga, kurį tęsėsi ligi 1951 m. Miestuose vyko masiniai areštai, o provincijoje turtin-ges-ni ūkininkai buvo tiesiog žudomi. "Du milijonai banditų padaryti nekenksmingais", paskelbė teisingumo ministris Pojpo, pasibai-gus pirmajai valymų bangai. Vakaruose tikima, kad pirmajame valyme žuvo 14 mil. žmonių.

Sanchojaus "pionierių rūmuose" vėliau teko matyti vaikų piešinius. Spalvotais pieštukais mokytojų skatinami aštuonmečiai vaizdavo likvidavimo scenas: šūvių ir pakaušį žudomus ūkininkus.

Gasdinimas priklauso prie sistemos. 1951 m. Sanchojaus viešos egzekucijos buvo transliuojamos per visus garsiakalbius, kad šūviai būtų girdimi kiekvienam name.

Viena valymo banga prie kojinių rūšiavimo.

Štai plikas senis gudriomis akimis, vienas tų veidų, kuriuos matydavai už prekystalių.

— Paklauskit jį, už ką čion pateko, — sako vertėjas. — Ponas direktorius to nori.

Senis pašoka nuo krėslo:

— Aš apvogiau kiniečių tautą!

— Vagis? — paklausiu.

— Kapitalistas išnaudo-tojas. — pasiaiškina senis.

Pirklys buvo areštuotas 1952 metais, taip vadina-mosios "penkių nuodėmių akcijos" metu. Ji tęsėsi devynis mėnesius. Partijos komitetai iškrėtė apie pusę milijono privatinį krautu-vių ir įmonių. Rezultatas: 400,000 "kalčių".

Netrukus prasidėjo rašytojų ir inteligentijos valymas. 1955 m. kampanija virto teroro akcija "prieš kontrarevoliuciją". "19,0'0 kontrarevoliucionierių savų noru prisipažino", paskelbė prokuroras 1956 m., o po to prasidėjo generalinis puolimas prieš krikščionių misijų likučius, kurio pasėkoje buvo sukurtas "katalikų masių patriotinis sąjūdis" ir kelios išlikusios Pekino bažnyčios dabar šalia alto-riavos stovi raudonos vėliavos.

— Čia yra ligoninė. — sako Cun, mums į žengus į sekantį kalėjimo pastatą. Laukiamajame sėdi tik vienas pacientas. Jis atsistoja, pamatęs direktorių.

— Aš nusikaltau Kinijos liaudies respublikos įstatymams, sabotuodamas religinę laisvę, — aiškina jis.

— Nesuprantu, — nusi-stebiu. — Ponas Čangai, gal tamsta klaidingai išvertė?

Čangas pyktoli. Klausiamasis pakartoja tą patį: "sabotuodamas religinę laisvę". Kalinys yra katalikų kunigas, nuteistas 12 metų. Šiauriniame Pekine mačiau jo bažnyčią. Ji uždaryta ir paversta mokykla.

— Kalbate angliškai? — kreipiuos į kunigą.

— Yes, a little, — atsa-ko.

— Kodėl kalbate angliškai? — įsimaišo vertėjas, ir kunigas nutyla.

— Ką dar norite pamatyti? — klausia kalėjimo direktorius. Mes jau perėjome kalinių kameras, kuriose jie miega po dešimtį ant vieno narų. Man teko "pasigėrėti" Picasso "taikos balandžiais", kuriuos kaliniai turi iš popierio karpyti laisvalaikio ir vėliau klijuoti ant visų sienų. Mačiau ir kalinio ranka pieštą plakatą: "Mes turime išvaduoti Formozą!" Aš jau užtektinai buvau prisigėręs to kalėjimo, kurio taip didžiavosi direktorius Cun.

— Kai kurie kaliniai čia savų noru pasilieka ilgiau, — giriiasi direktorius. — Jiems čia gera. Dažnai geriau, negu ten, išėjus...

Užgavėnių blynai...

Atsiprašo tremtinius ir teisybę pasako amerikiečiams

Po labai neskanių T. Andricos kritikos, mestos Mikojaną piketavusių tremtinių Cleveland Press dienraštyje, malonu skaityti straipsnį kito amerikiečio žurnalisto, kuris atsiprašo tremtinius už kai kurių savo tautiečių perdėtą nuosirdumą, parodytą nepageidautam svečiui.

Joseph Breig, vienas Clevelando dioclezijos oficiozo Catholic Universe Bulletin redaktorių, štai ką rašo:

"Mano tėvas niekada nebuvo nuteistas į vergų stovyklą už garbinimą Dievo ar pareiškimą, kad žmonės turi laisvės teises. Mano motinai nereikėjo bijoti naktimis laukiant slaptosios policijos pasibeldimo į duris. Nė vienas iš mano brolių nebuvo kankinamas ar mušamas kalėjime, nė vienas nedirbo ir nemirė iš bado koncentracijos stovykloje. Mano seserys nebuvo išprievartautos okupantų kariuomenės. Ateistiniai piktžodžiautojai neatėmė mano vaiku ir nemokė jų šnipinėti ir meluoti apie tėvus.

Aš nemačiau savo draugų šaudomų, trauksimų po tankais, daugomų šautuvų buožėmis, nuduriamų.

Gatvės, kuriomis aš vaikštau, nebuvo suteptos nekaltųjų krauju. Nė vienas kunigas mano parapijoje nebuvo kankinamas ar nužudytas žiaurių žmonių.

Mano krašto nebuvo užtvindžiusios milžiniškos agresorių armijos.

Niekad aš nebuvau priverstas palikti viską, kas brangu mano širdžiai: savo tautą, draugus, šeimą, namus, darbą — ir bėgti į kokią draugingą kraštą gelbstint gynybą ir teisę turėti sielą.

Trumpai pasakius, aš nesu vengras, nei rumunas, nei lenkas, nei lietuvis, nei latvis, nei slovakas, nei kroatas. Aš nesu pabėgėlis nuo žiauriausio despotizmo, kurį žemė išvydo Adolfui Hitleriui nusišovus savo bunkeryje Berlyne.

Aš nesu komunizmo auka, bet vieno aš noriu pareikšti: geriau aš nusipjaučiau sau liežuvį, negu kritikuočiau protestuojančiąs komunizmo aukas. Jie turi teisę tai daryti prieš tyroniją!

Dabar jūs pradėsite suprasti, kad aš čia komentuoju sovietų vicepremjerio Mikojaną vizitą Amerikoje.

Aš nepykstu ant Prezidento Eisenhowerio, kuris prašė lankytoją priimti mandagiai. Aš nepykstu, nes aš tikiu, kad Prezidentas Eisenhoweris neapibrėžia mandagumo, kaip patai-

kavimu. Be to aš suprantu, kad kaip Prezidentas, jis privalo rūpintis lankytojo saugumo mūsų žemėje. Prezidentas neprasižengė savo pareiškimu, ypačiai, kad kita proga jis priminė mums, kad komunistų pažadais ir sutartimis negalima tikėti nė vieną akimirka.

Bet man yra tiesiog šlukštus tas vizginimas uode-

gos, pastebėtas pas kitus amerikiečius, Mikojanui lankantis.

Aš nežinau nė vieno iš jų, kuris būtų buvęs priverstas su juo pabėgti ar draugiškai pasivaikinti. Sutinku, kad kai kurie iš jų atsidūrė tokioje padėtyje, kurioje sunku išvengti dalyvavimo oficialiuose priėmimuose. Tiesa! Bet mandagumas Mikojanui — ne dėtis, kad jis jo užsitarnauja, bet iš paprasto padarumo, privatėjo būti, geriausiu atveju, ledinis.

Aš susilaikiau nuo šių pastabų, kol Mikojanas čia viešėjo. Šiaip, tokiose aplinkybėse galėtų būti primesta palaikymas riaušių arba bent kompromituoti mūsų vyriausybę.

Kai jis išvyko, leiskit man pasakyti, kad aš jaučiuosi purvinas. Man stačiai gėda, kad kai kurie amerikiečiai jį tiesiog priglaudė prie širdies nepaėjus nė dviejų metų po sovietinių skerdynių Vengrijoje.

Aš atsiprašu tremtinius, gyvenančius mūsų tarpe, už

tokį neapgalvotą nuosirdumą, parodytą vienam iš jų kankintojų. Aš prašau tremtinius suprasti, kad mes turime 175 milijonų gyventojų ir, kad kai kurie iš jų galėjo būti protingesni, negu kad jie yra.

Aš sveikinu kardinolą Richard Cushing, paskelbusį, kad jis nepriims Mikojaną, nė dalyvaus jokiame parengime jį pagerbti, jeigu jis pasirodytų Bostone."

Atrodo, kad čia jokių komentarų nereikia. Visą at-

karpa išverčiau ištiesai, kad visi galėtų paskaityti. Ta pačia proga pasiūniau šio rašinio rašytojui Joseph Breig padėkos laišką už tokių gilių supratimą tremtinių jausmų ir veiksmų.

Reikia tik stebėtis, kad T. Andrica, kuris pats yra rumunų kilmės naturalizutas amerikietis, bent dešimt kartų lankęsis Europoje ir už geležinės uždangos, "sugebėjo" taip skaudžiai įžeisti savo brolių ašaras.

Janina Puškorienė

KRAUTUVĖS ATIDAROS KETVIRTADIENĮ ... DOWNTOWN 9:30 A. M. IKI 9 P. M. ...

ON THE HEIGHTS 9:30 A. M. IKI 9:30 P. M.

SUTAUPYK 20% IKI 50% IR DAUGIAU

Šimtai pigių pirkinių kiekviename skyriuje! Abiejuose May Co.'s Rūšių krautuvėse per

MILIJONO DOLERIŲ IŠPARDAVIMA

PRASIDEDANTĮ KETVIRTADIENĮ, 9:30 A. M.

Gaila... Užsakymai paštu ir telefonu nepriimami...

Atvyk į vieną iš May's Rūšių krautuvų, kai durys atsidarys ir pasinaudok dideliu pasirinkimu už žemas, žemas kainas!

Čia tik keletas iš daugelio vertybių, kurios siūlomos šiame pinigų taupymo išpardavime:

Reg. \$1 iki \$1.50 vertės Cotton Broadcloth Bra **66c**

Puikios kokybės, patvarūs, dydžių 32 iki 42, A, B, ir C. Sutraukiamas raištelis didesniai patogumui.

Moteriškos 1.99 vertės Cotton Broadcloth pižamos .. **\$1.66**

Populiarių stilių, spalvingos medvilnės su kontrastingais apvedžiojimais. Dydžiai 34 iki 40.

Moterų Reg. \$25 iki 29.98 Žieminiai šilti paltai **\$18**

Didelis pasirinkimas stilių ir dydžių nuo 6 iki 18; 14½ iki 24½ ir 38 iki 44. Įvairių spalvų ir medžiagų.

Moterų Reg. 2.99 iki 3.99. Vilnonės, Rayon arba Flanelinės kelnės .. **\$2**

Gražiai pasiūtos kelnės iš skalbiamos vilnos, rayon flanelės arba rayon plaidų. Dydžiai 10 iki 18, kelių spalvų.

Moerų 2.99 — 3.99 suknelės Hooverettes, Dusters **\$1.97**

Zipper arba susegiojamas priekis; Wrap-around side or front Hooverettes, dydžių 12-20. 14-24. Dusters dydžių 12 iki 20.

Moterų 6.98 iki 10.98 Geresnės suknelės **\$5**

Milžiniškas pasirinkimas įvairių rūšių ir medžiagų. Dydžiai 12 iki 20 ir 14½ iki 24½. Yra gražių išseiginių suknelių.

Moteriški geresnės kokybės Suburban palatai **\$8.98**

Pasirink iš daugelio stilių ir medžiagų, žalio, mėlyno, natūralaus arba dryžuoto marginio. Dydžiai 10-18.

Moteriški patogūs Odiniai "Wonder Wedges" **\$2.99**

Pagaminti iš minkštos odos, dydžiai 5 iki 10, vid. pločio. Juodi, rudi arba raudoni. Labai lengvi.

Moterų Netais. \$3 vertės puošnūs pavasariniai rankinukai **\$1.66**

Plus 10% Fed. Tax Pasirink iš plačios stilių selekcijos. Juodos, rudos, navų, raudonos ir kitų spalvų. Speciali išpardavimo kaina.

Vyrų Netais. 2.95 vertės Broadcloth marškiniai **\$1.99**

Mercerizuoti, sanforizuoti broadcloth marškiniai, dydžių 14 iki 17, rankovių ilgis 32 iki 35. Taip pat keletas 100% Pima cloth marškinių.

Reg. 5.95 iki 7.50 gorsetai elastingos arba nylono medžiagos. Kai kurių dydžių **\$3**

Reg. 2.59 Moterų medvilniniai naktiniai marškiniai ilgi ir labai ilgi, dydžiai 34 iki 48. Skalbiama **1.97**

Moterų 2.99-4-core Slips iš dacrono, medvilnės ir nylono. Skalbiama, dydžiai 32-38 **\$1.97**

Moterų Reg. 19.98 žieminiai paltai, kelių stilių, įvairių spalvų, su pamušalais **\$10**

Moterų 2.99-3.99 T-marškiniai, megsti iš medvilnės. Dryžuoti **1.59 2 už \$3**

Moterų 79 c. priejuostės, trumpu arba pusiniu stiliu. Visi medvilninio perklio, reg. dydžių **2 už \$1**

Moterų 5.95 — 7.95 Dusters, Housecoats. Daugelis iš brangesnės rūšies nylono. Kai kurių dydžių **\$3.98**

Lygios arba spausdintos Curdroy medžiagos, įvairių spalvų ir marginių **77c yd.**

Spalvoto marginio Plisse medžiagos. Idealiai naktiniams drabužiams. Nereikalingos lyginimo **39c yd.**

Vyrų netais. 69 c. — 89 c. apat. baltiniai. T-marškiniai ir kelnaitės, mažos, vid. ir didelės **49c**

Didžiulės šilkinės skaros. Didelis pasirinkimas marginių ir spalvų **39c**

Moteriški gražūs lietsargiai. Reg. stilių ir įvairių spalvų **\$1.99**

Vyriški odiniai batai. Su patogiais crepe padais. Dydžiai 6½ iki 12, vid. pločio **\$4.99**

Vaiškiški 16.98 — 19.98 2 sagų kostiumai, vientisų spalvų arba gražiai pamarginti. Dydžiai 6 iki 18 **\$12.99**

Vyriški brangesni paltai. Grupėje yra vilnonių. Trench-coat ir zip-lined coats **\$14**

Kūdikių 6.99 nylon drabužėliai. Su dvigubu ziperiu **\$5.99**

Mažų berniuku Boxer Longies komplektai. Įvairių spalvų. Dydžiai 3 iki 8. Marškinių ir kelnaičių kompl. **\$1.88**

Mergaičių 13.98-16.98 žieminiai paltai. Švairių medžiagų ir stilių. Dydžiai 7 iki 14 **\$10**

Mergaičių 1.99 klostyti sijonai. Vientisų ir margų spalvų. Dydžiai 7 iki 14 **1.29 2 už \$2.50**

Mergaičių 1.39 iki 1.99 bliuskutės. Įvairių stilių, medvilninės. Dydžiai 7 iki 14 **\$1**

Mergaičių Reg. 1.99 Leotard Tights, raudonos arba juodos, dydžiai 7 iki 14 **1.59 2 už \$3**

Netais, berniuku 85 c. kojinių. Argyle marginių, kelių spalvų. Dydžiai 8½ iki 11 **39c pora**

Vyrų 2.98 Chino Twill darbo kelnės. Khaki arba pilkos spalvos, dydžiai 29 iki 42 **2 pr už \$5 2.59 pr**

Vaiku 69 c. Bobbie kojinių. Tik baltos. Gali būti nešiojamos paprastai arba atlenktos. Dydžiai 9-11 **39c**

Moteriški 1.99 anatiniiai. Populiarių 4-gorė stilių su apvadžiojimais. Dydžiai 32 iki 38. Tik balti **\$1.59**

Moterų 1.79 elastingi gorsetėliai... Tempasi į abi puses. Dydžiai 32 iki 48. Su kojinių laikikliais **97c**

Reg. 7.99 Dee Pile Tweed kilimas. Su pilnu įklojimu, kelių malonių spalvų **\$5.99 kv.**

Prabangios pagalvės. 21x27 dydžio. Pripildytos 75% vištų ir 25% kalakutų plunksnų **2 už \$3**

"Sylon" Posturite matrasai arba Box Springs. Gražių stilių, patogūs **\$29.99**

"Cone" dryžuoti, minkšti rankšluosčiai. Daugelio spalvų marginės, minkšti, sugeria vandenį **2 už \$1**

Moterų \$1 nylono kojinių. Be siūlių, sustiprintos kulnys ir pirštų galai. Dydžiai 8½ — 11 **69c**

Vaiku 29 c. medv. Bobbie kojinių. Trigubas atlenkimas, baltos ir spalvotos, 7½ — 10 **5 pr. \$1**

Moterų 69 c. — 89 c. rayon kelnaitės. Kužavos arba baltos, dydžiai 34 iki 48. Netais **39c**

Vyrų Reg. 4.99 vertės Crepe Sole šlepetės **\$2.99**

Pilkos, natūralios arba juodos spalvos. Dydžiai 6 iki 12, daugumos spalvų. Minkštas viršus. Labai lengvos ir lanksčios.

Berniuku Reg. 13.98 Quilt Pamušalu Suburban paltai **\$8**

Viršus iš 75% vilnos, 15% cahmere ir 10% nylono. Pilkos, rusvos ir mėlynos spalvos. Su kišenėmis.

Vyrų Reg. 7.99 vertės Quilt pamušalu paltai **\$5.79**

Rayon gabardino paviršius su šiltu pamušalu. Navy mėlynos arba charcoal spalvos, dydžiai 36 iki 46. Patvarūs...

Vaiškiški Reg. 3.99 vertės Hooded Car paltai **\$2.99**

Sunkios su Quilt pamušalu medžiagos paltai berniukams ir mergaitėms. Kelių stilių ir spalvų, dydžiai 4 iki 6½.

Vaiku ir jaunuolių 4.99 iki 7.99 batai **\$2.99**

Šion grupė įeina išseiginiai ir sportiniai stiliai, nuo vaikų dydžio 5 iki junior dydžio 3 ir jaunuolių dydžiai 44 iki 10, AAA iki C pločio.

Mergaičių Reg. 4.99 iki 7.99 gražios suknelės **\$3.69**

Didelis stilių pasirinkimas iš medvilnių, nylon ir rayon medžiagų. Dydžiai 7 iki 14.

Berniuku 98 c. trumpom rankovėm medvilniniai polo marškiniai **2 už \$1**

Patogūs, stačia apikakle, trumpomis rankovėmis, dryžuoti stiliai, dydžių 4 iki 14. Visi pirmos rūšies; skalbiama.

Sunkios kokybės, skalbiama Candy Stripe kilimėliai **\$2.99**

24x70 colių dydžio, sunkios daugelio spalvų visose rayon kilimėliai. Labai naudingi.

Reg. 3.98 iki 4.98 Dacrono Gražiau audinio užuolaidos **2 poros \$5**

54, 63, 72, 81 ar 90" ilgio. Skalbiama ir greit džiuostanti. Tereikalauja mažai arba visai nereikalauja lyginimo. Netais. 116" arba 100" pločio.

Netais. 5.98 vertės apsiūti Varsity Plaid užtiesalai **3.99**

Pasirink dvigubo arba pilno dydžio iš kelių spalvų. Maži netaisyklumai. Lengvi prižiūrėti.

Jonas Kazlauskas, Dirvos bendradarbis, jau pildė pajamų mokesčius (Income Tax)

pagal susitarimą Dirvos patalpose.

Saukti telefonu — RE 1-7222.

NELAIMĖ IR LIGA

Liga ir nelaimė ištinka netikėtai. Todėl tu turi užsitikrinti, kad TAVO šeima būtų apsaugota pagal Accident and Sickness planą.

NATIONWIDE INSURANCE COMPANY siūlo platų ligoninės, medicininių, operacinių ir nedarbingumo pajamų draudimą žemomis kainomis!

Dėl smulkesnių informacijų skambinti:

PAULINA MOZURAITIS,

Agentas
Tel. SK 1-2183

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Vasario 16 šventės minėjimas

Artėja Vasario 16-ji — Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 41 metų sukakties minėjimas. Clevelande minėjimas įvyks vasario 15 dieną.

10 val. abejojose lietuvių parapijų bažnyčiose bus atnašaujamos šventos mišios už žuvusius ir kovojančius dėl Lietuvos laisvės. Visos organizacijos, su vėliavomis, kviečiamos pamaldose dalyvauti.

Iškilmingas minėjimas 4 val. po pietų Sv. Juozapo mokyklos salėje, East 185 ir Lake Shore Blvd. Patarinama kvietimus įsigyti iš anksto, nes minėjimas prasidės punktualiai. Pakvietimus galima gauti Dirvos redakcijoje, pas čiurlioniečius, ALTO valdybos narius ir sekmadieniais Spaudos kioske. Minėjimo dieną Sv. Juozapo mokyklos salėje.

Ohio valstybės Gubernatorius Michel Di Salle Vasario 16 d. specialia savo deklaracija paskelbė LIETUVIŲ DIENĄ visai Ohio valstybei. JAV Senatorius Stephen M. Young ALTO pirmininkui prisiųstame laiške pranešė, kad į Vasario 16 minėjimą tikrai atvyks.

Čiurlionio Meno Ansamblio vadovaujamas muz. Alf. Mikulskio, ruošiasi minėjimo koncertui, kurio programą išpildys drauge su solistais Juze Kristolaityte-Daugėliene, Aldona Stempuziene ir Vytautu Bakūnu bei Clevelando Moterų Simfoniniu orkestru. Koncerte, be kitų dalykų, bus išpildyta St. Šimkaus kontata "Atsisveikinimas su Tėvyne", Vl. Jakubėno muzikinė poema "Mano Pasaulis", J. Žilėvičiaus didingas kūrinys "Laisvė Tėvynei numylėtai", Br. Budriūno "O Nemune", Bertulio "Pabusk Pasauli", Karnavičiaus, Paulausko, A. Vanagaičio ir kt. Be to simfoninis orke-

tras, diriguojamas Hyman Schandlerio, pagros Weberio overtiūrą, Jakubėno Rapsodiją ir Martin Gould American Salute.

Tą dieną visi dalyvaukime pamaldose ir 4 val. po pietų iškilmingam minėjime.

Moksleiviams ir studentams į minėjimą įėjimas nemokamai. ALT valdyba

Vida

Budrevičiūtė-Alekniene

gyv. Melbourne, Australijoje, televizijoje laimėjusi "Girl of the Year" konkursą, su savo vyru inž. V. Alekna, dabar keliauja po JAV ir Europą. Šiuo metu jie yra Clevelande, čia lanko dėdę P. Alekną ir kitus artimuosius.

Clevelande yra sustoję inž. Vyt. Civinsko šeimoje — 490 E. 118 St. Vida Bud-

revičiūtė-Alekniene yra vaikystės draugės su Egle Civinskaite, kada ši taip pat gyveno Melbourne.

Draugystės ryšiai juos ir atvedė į Clevelandą. Čia prabus iki pirmadienio, o paskiau į New Yorką ir Europą.

Kitame Dirvos numeryje įdėsime jų nuotraukas.

Nepraleiskite retos progos

Vasario 7 dieną Naujosios Parapijos salėje Sv. Kazimiero lituanistinės mokyklos tėvų komitetas ruošia Užgavėnių blynų vakariene. Bus šalti ir šilti užkandžiai, bulvinės dešros, įvairūs lietuviški Užgavėnių kepiniai ir kiti skanumynai. Gera proga visoms namų šeimininkėms bent vieną vakarą pailsėti nuo virimų bei kepimų, pačioms gerai pavalgyti ir šeimą skaniai pavalšinti.

Kas norėtų savo artimųjų ar draugų tarpe vakarą praleisti, gali užsakyti stalus 6, 8 ar 10 asmenų grupei. Bilietais reikėtų apsi-

rūpinti iš anksto, nes prieėjimo nebus parduodami. Bilieto kaina 2.50 dol. asmeniui. Studentams bei moksleiviams pusė kainos. Pradžią 7 val. vakaro. Bilietus galima užsisakyti, skambinant telefonu IV 1-5071 arba MU 1-9143.

Tėvų Komitetas

Geromis sąlygomis parduodamas namas

Dėl išvykimo geromis sąlygomis parduodamas gerai išlaikytas 3 miegamųjų, vienos šeimos namas, ramioje gatvėje — 694 E. 127 — Shaw Ave., lietuvių, švedų bei vokiečių kaimynystėje. Parketo grindys su kilimais, dujinis šildymas, garažas, nauji stogai, didelis sklypas su rožėmis, vynuogėmis ir įvairiais dekoratyviniais krūmais. Tik 5 min. iki pradžios mokyklos, arti Fisher ir A & P, lietuviškos krautuvės. Netoli autobuso linijos 1, 3 ir 5. Lengvai pasiekiamos abi lietuviškos bažnyčios. Namai laisvas.

SV. KAZIMIERO LITUANISTINĖS MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETAS VASARIO 7 D., NAUJOSIOS PARAPIJOS SALEJE, RUOŠIA

UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ VAKARĄ

Vaisės prie gausiai padengtų stalų: šalti bei šilti užkandžiai, bulvinės dešros, įvairūs lietuviški užgavėnių kepiniai.

Šokiams gros gera muzika. Pradžią 7 val. vak. Bilieto kaina \$2.50.

Norintieji užsakyti 6, 8 ar 10 asmenų grupei atskirą stalą, prašomi pranešti telef.: IV 1-5071.

Mokyklos Tėvų Komitetas

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuojujai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlės. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

3 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

Gavome 110 naujų skaitytojų

DAR BŪTINAI REIKIA 390

Mes kviečiame visus į talką sudaryti tvirtiausias sąlygas laikraštį gerinti. Ir ne tik gerinti, bet ir dažniau leisti.

Prie šio kvietimo yra dvi atkarpos. Peržiūrėkit jas ir užpildykite. Juk tikrai turite artimųjų ir pažįstamų, kurie dar Dirvos neskaito. Tik neatidėliokit rytdienai. Tegul ir juos Dirva lanko. Gavę Dirvą jie įsitikins, kad geresnio lietuviško laikraščio nėra.

Prašau Dirvą 1959 metams siųsti.

Pavardė, vardas

Adresas

Dirvą užsakė

(Duoti pilną užsakytojo adresą)

Drauge siunčiu \$..... mokestį.

Rekomenduoju Dirvą siųsti mano geram pažįstamam:

(Duoti pilną adresą)

Rekomenduotojo adresas

Jaunimas! Senimas! Visi!

1959 m. vasario 8 d. 5 val. p.p.

"LIETUVIŲ SALEJE"

įvyks

JAUNIMO VAKARAS

Programoje: Montažas —
"Lietuva Mūsų žodyje"
Jaunieji Talantai
"Grandinė"

Po programos — gausus bufetas, šokiai grojant puikiam "Melody" orkestrui ir įdomūs netikėtumai.

GREETINGS and BEST WISHES

from

MAYOR ANTHONY J. CELEBREZZE
AND

Ralph S. Locher, Law Director
Edward C. Knuth, Finance Director
Emil J. Crown, Utilities Director
William J. Rogers, Port Control Director
Louis L. Drasler, Service Director
M. Lavimia Warner, Welfare Director
John N. McCormick, Safety Director
John J. Locuoco, Properties Director

PRASIDEDA PIRMADIENI

VASARIO 16

TIK VIENĄ SAVAITĘ CLEVELAND PUBLIC HALL

BILIETAI PARDUODAMI DABAR PAS RICHMAN'S ir PUBLIC HALL

RYT. SPEKT. KAINOS:
\$2.00 ir \$1.50
išskyrus šeštadienį

Nėra ryt. spekt. pirm., antr. ketv.

VAK. SPEKT. KAINOS:
Vasario 16, 17, 18, 19
\$3.00 — \$2.00 — \$1.50

PENKT. ir ŠEŠT. VAK. ir
ŠEŠT. RYT. KAINOS:
\$3.00 — \$2.50 — \$2.00 — \$1.50

Nusipirk bilietą dabar
LAUKINIAI ŽVĖRYS
KLAUNAI • ORO AKROBATAI
TRYŠ DRAMBLIŲ GRUPES
DRESIRUOTI ARKLIAI
PONIES • SUNES • RUONIAI
BEZDŽIONĖS

SPECIALUS SPEKTAKLIS
ŠEŠT. VAS. 21
10-15 A.M.

7,000 vietų visiems
RYT. SPEKT. Treč., Penkt.,
Šešt. 2:15 pm vakarais 8:15 pm
SEKMADIENI: 1:30 ir 5:30 pm
Pelnas Kovos su vėžiu Dr-jai

DIRVA

THE FIELD

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO 1958 METŲ APYSKAITA

Pajamos:

California	\$182.00
Connecticut	271.00
Illinois-Indiana	783.00
Maryland	38.00
Massachusetts	117.00
Michigan	195.00
New Jersey	158.00
New York	344.35
Pennsylvania	46.00
Canada	410.18
Kiti kraštai	319.09

Iš viso 1958 m. \$3,092.62

Išlaidos:

LNF administravimas	\$ 60.64
LNF lėšų telkimas	199.67
LNF susižinojimas ir informavimas	476.49
Studijiniai darbai (LBSC ir LNA)	362.28
Įnašai tarpt. org-jų veiklai	340.34
Akcija Azijos — Afrikos spaudoj	300.00
Parama jaunimo akcijai	300.00
Nesurūšiuotos išlaidos (Europoj)	360.00
Perduota pagal aukotojų paskyrimą	40.00
	\$2,439.42

Likutis iš 1958 m. pajamų\$653.20
Likutis iš 1957 m. pajamų\$981.54
1959 m. sausio 1 d. ein. sąskaitoje\$1,634.74

LNT ir LNF Valdybų vardu prie apyskaitos jungiamos šios pastabos:

1) 1958 m. pajamos yra, palyginti, kuklios žymia dalimi todėl, kad laikytasi dėsno — taupyti ne tik jau sudėtas, bet ir potencialias aukas, tai yra, nespausti jų iš rėmėjų, kol nėra neatidėdamai būtino reikalo.

2) Yra reikalų, kuriuos būtų galima ir naudinga atlikti tik disponuojant tam tikromis stambesnėmis lėšomis, bet kuriuos būtų netikslinga pradėti tik su reikiama lėšų dalimi. Tuo tarpu nenumatant užtikrintų galimybių tokiems uždaviniams būtinai lėšas atitinkamai laiku sutelkti, jų vykdymas turėjo būti laikinai atidėtas.

3) Lietuvos nepriklausomybės reikalu 1958 metai, dėl išorinių priežasčių, tarptautinėje plotmėje nebuvo ypatingai judrūs. LNT nerado reikalo tą "judrumą" dirbtinai vaizduoti savųjų tarpe didesni, negu jis iš tiesų buvo. Dėl to ir lėšų srityje, vengiant nebūtinų veiksmų, galėjo būti sudarytas šoks toks rezervas net ir iš kuklių sumų.

4) LNT ir LNF Valdybos tikisi, kad visi rėmėjai teigiamai įvertins tą santūrumą ir pasiels atitinkamai, kai bus reikalas atlikti didesnių dalykų.

5) LNT yra pasiryžusi 1959 metais palaikyti arba ir plėsti 1958 metais sėkmingai pradėtą Lietuvos reikalui svarbią akciją va-

dinamųjų neutralių kraštų spaudoje bei visuomenėje (Azijoje ir Afrikoje).

Palaikytinas arba ir plėtinamas studijinis darbas apie padėtį Lietuvoje. 1958 metais, neskaitant eilės informacinių apžvalgų Lietuvos padėtim besidominčioms leidykloms ir kitoms institucijoms, lietuvių visuomenė patiekta per 400 paskirų būdingų žinių iš įvairių dabartinio viešojo gyvenimo Lietuvoje sričių.

Palaikytinas dalyvavimas tarptautinėse kovos dėl tautų laisvės organizacijose.

Tarptautinių įvykių eiga gali suaktualinti eilę laikinai atidėtų uždavinių.

Nuo rėmėjų pareina, ko kiu mastu ir tobulumu tie užsimojimai galės būti vykdomi.

6) Ne tik tautiečio finansinis pajėgumas, bet ir jo jautrumas Lietuvos nepriklausomybės idėjai bei jo tikėjimas tos idėjos realizavimo pastangų nuosirdumu ir prasme nurodo jam jo asmeninio prisidėjimo mastą.

Kiekvieną tautietį, skiriančią materialinę paramą tam reikalui, kviečiame tautai daryti pamąstius:

su kokio asmeninio reikalo patenkinimu susijintas prisidėjimas prie pastangų realizuoti Lietuvos nepriklausomybės idėją?

• Marija Puodžiunaitė-Jurcienė, iš Chicago atvyko į New Yorką prekybos reikalais. Ta pačia proga aplankė gimines bei kolegas-es, o Gražinos Siliūnienės iniciatyva jai buvo suruoštas pagerbimas.

Kodėl nevykau į Washingtoną

Sausio mėn. 11-14 dienomis ALT-bos Vykdomojo Komiteto trys nariai lankėsi Washingtone. Dėl savo nedalyvavimo turiu štai ką pareikšti:

1. Praėjusių metų gruodžio 24 d. Lietuvos konsulas Chicagoje painformavo ALT-o Vykd. Komitetą apie Lietuvos Atstovybės Vatikane padėtį.

2. ALT Vykd. Komitetas šiuo reikalu jokių žygių tuoj nesiėmė ir lietuvių visuomenė pati pradėjo reiki-

ATITAISYMAŠ

Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus pirm. P. Vėbra praneša, kad Dirvos Nr. 7 įdėtoje žinutėje "Chicago tautininkai organizuoja ideologijos paskaitų ciklą" išibrovė netikslumas ir paskutinę pastraipą turėtų būti: "Ypač dėkoja didžiai gerbiama lietuvių kultūrinį reikalų reiškėjui J. Bačiūnui už tautinės minties paskaitų puoselėjimą".

Kas ir kur?

• Tautinės Sąjungos pirm. E. Bartkui iš Chicago išvykus ilgesniam laikui, jį, kaip pirmininką pavaduoja J. Jurkūnas — 3259 W. 66 St., Chicago 29, Ill. Telef. GR 6-4217 (namų) ir WA 2-6684 (istaigos).

• Inž. E. Batkaus ir D. Pulkauninkaitės sutuoktu vės įvyksta ši šeštadienį, vasario 7 d. 4 val. Šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles.

• Juozas Švaistas-Balčiūnas laimėjo Draugo romano konkursą ir \$1000.00 už romaną "Jo sužadėtinė".

• Prof. S. Dirmantas atsiuntė vertingą rašinį "Rusų išleistas Lietuvos žemėlapio". Rašinį pradėsime spausdinti kitame Dirvos numeryje.

• Laisvosios Lietuvos redakcija paskelbė konkursą parašyti publicistinį straipsnį tema: Kokios specifinės priežastys pastumėję dalį Amerikos lietuvių į komunistą ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad visus ar bent dalį suklaidintų ar suklydusių būtų galima sugrąžinti į tikrųjų lietuvių tarpą.

B. Macianskas premijai paaukojo \$100.00.

Rašiniai prisiunčiami ne vėliau, kaip iki 1959 m. balandžio 1 d. adresu: Laisvoji Lietuva, 911 W. 32 St., Chicago 8, Ill.

• BALFo seimo rengimas Newark, N. J., kaštavęs \$1,291.64. Beveik tiek pat rengimo komisija ir surinkusi pajamų.

• Australijos lietuvių lankė vysk. V. Brizgys. Jo sutikimai įvairiose lietuvių kolonijose suorganizuoti sutikimo komitetai.

kalingą akciją savo iniciatyva.

3. ALT Vykd. Komiteto posėdis įvyko tik sausio 2 d. ir nutarė:

a) Išleisti atsišaukimą į lietuvių visuomenę, raginant krepintis laiškais ir telegramomis į Apaštališką Delegatūrą Washingtone, prašant palikti pilnai veikiančią Lietuvos Atstovybę Vatikane.

b) Sausio mėn. 10 d. vykti į Washingtoną ir aiškinti Lietuvos Atstovybės Vatikane padėtį Apaštališkoje Delegatūroje ir State Departamente.

c) Prieš vykstant į sostinę dar kartą susirinkti posėdžio ir apsvarstyti paskutines informacijas bei kelionės reikalus.

ALT Vykd. Komiteto du nutarimai nebuvo įgyvendinti: nebuvo paskelbtas atsišaukimas į visuomenę ir neįvyko antras, sutartas posėdis. Neįžiūrėjau prasmės vykti kartu, nes prieš numatytą kelionę Lietuvos Atstovybės padėtis Vatikane buvo tiek paaiškėjusi, kiek ir dabar žinoma.

Kitus klausimus Washingtono taip pat galėjo išsiaiškinti vienas Vykdomojo Komiteto narys ir nebuvo reikalo, vykstant visiems, eikvoti sunkiai surinktas lėšas.

Eug. A. Bartkus, A.L.T.-bos V. K-to vicepirmininkas

Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris, vadovaujamas rež. Z. Arlauskaitės-Mikšienės, sausio 31 d. Clevelande suvaidino T. Williams "Stiklinį žvėrėnį". Nuotraukoje: Balso direktorius K. Gaizutis dėkoja sambūrio vadovei ir nariams už spektaklį, kurio pelnas paskirtas Punksko lietuviams sušelpiti. Iš kairės: aktorai V. Žebertavičius, D. Mikaitė, Z. Arlauskaitė-Mikšienė, A. Gladkauskas, prieky clevelandietės S. Obelenytė ir N. Stuogytė, įteikusios aktoriams gėles, dešinėje Balso direktorius K. Gaizutis.

Dirvos nuotrauka

TORONTO

TAUTINĖS SĄJUNGOS METINIS SUSIRINKIMAS

Sausio 25 įvyko LTS skyriaus narių metinis susirinkimas, kuriame buvo padaryti valdybos pirmininko P. Kvedaro, išd. A. Statulevičiaus ir revizijos komisijos vardu K. Kalendros pranešimai.

Labai įdomus ir gyvai aptariamas buvo vasario 16-sios minėjimo reikalas. Susirinkusieji džiaugsmingai sutiko LB apylinkės Tarybos sausio 11 d. nutarimą, kuriuo, kaip išrodo, atsipalaiduojama iš politinio protekcionizmo švenčiant vasario 16-ją. Vystant šią mintį toliau, buvo reikiama vieninga ir tvirtai pagrįsta nuomonė, kad Bendruomenė negali būti pajungta vienos kurios politinės grupės.

Politinio aspekto išjūngimas šiuo metu yra aukščiausiai pribrendęs reikalas. Kartu buvo pastebėta, kad toji mintis vietos visuomenėje vis giliau įleidžia šaknis ir randa nuosirdaus pritarimo.

Aptariant ruošiamo pobūvio-vašių klausimą, teko patarti, kad didžiausią ir sunkiausią našta yra pasiėmusios ponios, kurios rūpinasi pačių vašių paruošimu.

Slaptu balsavimu išrinktoji 1959 m. valdyba tuojau pat savo trumpame pasitarime pasiskirstė pareigomis: P. Bastys — pirm., J. Jankaitis — pirm. pavad., M. Abromaitis — sekr., V. Matulevičius — išd. ir E. Jurkevičienė — parengimų vadovas.

Revizijos komisijon išrinkta: K. Kalendra, P.

Kvedaras ir J. Jurkevičius.

PHILADELPHIA

IŠ TAUTINĖS S-GOS SKYRIAUS

Sausio 24 d. įvykęs žiemos meno šiuipynis pajau-rino Philadelphijos lietuvių gyvenimą. Šiupinį ruošė Tautinės S-gos skyrius.

Skvriaus visuotiname susirinkime, kilo sumanymas, suorganizuoti vietos jaunimą, nepriklausantį jokioms organizacijoms, į Jaunąją Lietuvą. Vietoje veikia tik studentai, ateitininkai, santariečiai ir vyčiai. Ne visi jaunuoliai nori ir gali dalyvauti šiose organizacijose. Gimnazijas lankantieji ir pradžios mokyklą aukštesnių skyrių mokiniai galėtų būtų pirmieji Jaunosios Lietuvos nariai. Be to yra ir daug jaunimo išėjusio už mokyklos sienų. Tuo reikalingu artimiausiu metu, bus sušauktas suinteresuotų asmenų pasitarimas.

MIRĖ

ADOMAITIENĖ-ADAMS

Netikėta mirtis išskyrė iš mūsų tarpo veiklią lietu- vę K. Adomaitienę-Adams. Velionė priklausė A. L. T. S-gos Philadelphijos skyriui. Ypač jos pasiges vietos Balso skvrius, kuriame ji eilę metų buvo valdyboje. Mirė širdies smugio ištikta sausio mėn. 18 d. sulaukusi vos 45 m. Paliko Lietuvoje motiną, dvi seseris ir vyrą, o čia Philadelphijoje irgi 2 seseris. Ramybės amžinybėje.

P. M.

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg.,

118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

Geriausi sveikinimai draugams ir rėmėjams

HILDEBRANDT PROVISION CO.

3619 WALTON

ME 1-3700

A + A

LEOKADIJAI KASAKAITIENEI mirus,

jos sūnui Kazimierui, mūsų skyriaus nariui, vyrui Antanui, dukterims Marijonai ir Onai Nakienai, sūnui Jurgui, žentui Antanui Nakui ir anūku Vytautui, gilią užuojautą reiškia

A. L. T. Sąjungos
Chicago skyrius

SAVE
Part Of
Every Pay

FOUNDED 1894
The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE
WE WELCOME YOUR SAVINGS
Member Federal Deposit Insurance Corporation